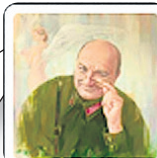

Korea kriis – kes on süüdi?

Põhja-Korea ja USA jäävadki pörkuma, kuni Lõuna-Korea mõistab, et neil on võimalik välja pakkuda rahuplaani. lk 8

Tõe Komissari õelad säutsud

Tõ Komissar @toekomissar

Terav, kuid „oravate” poliitikat kiitev tegelane Twitteris on ilmselt reformierakondlane Rene Ilves. Välistada ei saa ka Reformierakonna tippude ühistööd. lk 4

Maailma merekaartide looja tuleb Eestisse

Aastakümneid merel navigeerimise seadmeid ja kaarte loonud Navionics teeb Eestisse oma mobiilirakenduste arendamise keskuse. lk 9

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 71 | NELJAPÄEV, 11. APRILL 2013

ajaleht.epl.ee

Baierimaa tehaste liikuvad skulptuurid vurasid Kumusse

Autokunst. Saksa Kevade festival toob ülejäänud kultuurikava täieõigusliku osana Kumusse neli BMW Art Carsi – maailmakuulsate kunstnike Roy Lichtensteini, Jeff Kooni, A.R. Pencki ja David Hockney disainitud BMW-d. Pildil sätivad tehnikud publikule vaatamisväärseks Jeff Kooni disainitud neljarattalist.

Pühapäeval avatav näitus jõudis Tallinna tänu sellele, et Saksa Kevade partner on sel aastal Baierimaa, kus BMW grupp tegutseb. Kollektiooni esialgne idee pärineb BMW-kontserni kultuurijuhi Thomas Girsti sõnul 1970-ndate algusest, kui Prantsuse võidusõitja Hervé Poullain lasi Ameerika kunstnikul Alexander Calderil disainida BMW 3.0. CSL võidusõiduauto.

Praeguseks on kollektioonis 17 autot, mis mööda maailma ringi reisivad. Need piltidega autod on päris popid – ilmselt meelitab publikut seeriatootmises auto, mida on „tuuninud” avangardne mõte ja oskuslik käsi.

Aga miks peaksid autod kunstnikke erutama? „Auto on ühteaegu erootiline objekt ning hõlmab endas ka selle vastandit Thanatost,” kõlab Girsti põhjendus. Tema hinnangul pole vale neid masinaid ka liikuvateks skulptuurideks nimetada.

Näitus jääb Kumus avatuks juuli lõpuni. EPL

Foto: Eero Vabamägi

Gümnasistidele näidati tunnis ehmatavaid abordipilte

●● Vanalinna hariduskollegiumi 11. klassi tunnis, mida kool nimetab sotsiaaleetika ainetunniks, näidati õpilastele abordijäänuste fotosid ja paarinädalaste loodete elusuuruseid nukke, et näitlikustada abordi tagajärgi.

●● Mõned õpilased pidasid vaatepilti ja kuuldud juttu õõvastavaks. Teised aga leidsid, et esitatu oli huvitav ja pakkus perekonnaõpetusele teist vaatenurka, ega tundnud, et neile oleks peale surutud

üht kindlat maailmavaadet.

●● Kooli juhtkond ja õpetajad lähtuvad hariduse andmisel kristlikust väärtussüsteemist ja põhjendavad, et kõnealuse tunni eesmärk oli aidata noortel paremini oma valikuid mõtestada.

●● Seksuaaltervise eksperdid ja arstid nimetasid sellist ainetundi šokiteraapiaks. Nende hinnangul ei tohiks noori hirmutada, sest see hoopis suurendab nende riskikäitumist. lk 2–3

Venemaa küsis Eestilt toetust viisavabadusele Euroopa Liiduga

Eile pidas riigikogu väliskomisjoni delegatsioon mitu tundi läbirääkimisi Venemaa föderatsiooniinõukogu kolleegidega. Ehkki Eesti poliitikud on korranud, et loodetavasti peagi sõlmitav Eesti ja Venemaa piirileping pole seotud Venemaa ja Euroopa Liidu viisavabadusega, küsisid ve-

nelased siiski Eestilt sellele toetust.

Ootamatult pakkusid Venemaa saadikud ka võimalust, et viisavabaduse võiks kehtestada venemaalastele, kes on sündinud pärast 1989. aastat. Selle ettepanekuga loodetakse hajutada Euroopa hirmu, et Nõukogude aega mäletavad isikud valguvad euroliitu. lk 5

JUHTKIRI

Eesti Energia ja ärganud valitsus

Eesti Energia on riigile kuuluv ettevõte, aga viimastel päevadel kritiseerib peaminister Andrus Ansip seal toimuvat justkui mingi sõltumatu analüütiku, mitte peremehe seisukohast.

„Ei ole mõistlik alustada kohe teise tehase ehitamisega, kui ei tea, kuidas see tehnoloogia meie põlevkiviga käitub,” juhtis peaminister eile riigikogu ees tähelepanu, et firmal ei maksa õlitootmise laiendamisega liiale minna. Õlitootmise laiendamine nõuab ju kõvasti raha, kuid pole kindel, kas seda kunagi ka tagasi saab. Kõik on ju kena, härra peaminister, aga see on selline süütu pealtvaataja arvamus.

Kõvasti pihta sai ka Weroli tehase kõrvale rajatud elektri- ja küttejaam. „Kõige selle juures maksta Rein Kilgi omanduses olnud Werolile selle vana kuuri eest veel 9 miljonit, või mis see summa iganes oli, ei ole minu jaoks mitte kuidagimoodi põhjendatud, aga mina ei ole äriühingu nõukogu liige ega äriühingu juht,” pragas peaminister. Mnjah, aga kas sellised asjad poleks pidanud millalgi valitsuses arutusel olema? Majandusminister

Kriitikast

Peaministri kriitika Eesti Energia aadressil on tegelikult iseenda arvustamine.

Juhan Partsil olnuks ju keerukas teid huvi tundmise korral pikalt saata?

Peaministrile on jäänud hambu energiafirma esindajate suhtlusstiil. „Selline suhtlusstiil, kus kritiseerijaid rünnatakse,

ei ole kindlasti kohane ühelegi juhile, sealhulgas riigile kuuluva äriühingu juhtidele,” sõnas peaminister Ansip, viidates ka parteikaaslase, riigikogu majanduskomisjoni esimehe Kaja Kallase teravaks läinud dialoogile Eesti Energia juhi Sandor Liivega.

Raske oleks öelda, et peaministril pole kriitikaks alust. Tõepoolest, Eesti Energia kuulub esmajoones majandus- ja kommunikatsiooniministri Juhan Parti haldusalasse, mis võimaldab peaministril justkui teha pisut sõltumatut nägu. Kuid seda, et Ansip poleks saanud kõiki kritiseeritud protsesse varem mõjutada ja teha rohkem nende ärahoidmiseks, on raske uskuda. See oleks peaministri alahindamine. Kui temast niikuinii midagi ei sõltu, siis milleks teda pidada? Valitsusjuhil ja erakonna esimehel on alati kasutada arvukalt võimalusi, kasvõi teema tõstatamise kaudu. Pealegi kuuluvad Eesti Energia nõukogusse ju ka tublid reformierakondlased Meelis Atonen, Kalle Palling ja Märt Vooglaid. Nemad pidanuks olema need, kes Reformierakonna esimehe ja peaministri tahte firmas teatavaks teevad. Seega on peaministri kriitika sisuliselt iseenda arvustamine. ●

REPLIIK

Teed või propaganda?

Tallinna teeauke on hakatud tasapisi lappima, kuid see ei tähenda probleemide lõppu. Liiklemise teeb ohtlikuks ka teekattemärgistuse puudumine. Näiteks pole Paldiski maanteel sõites võimalik aru saada, mitmerajaline tee on või kas ma sõidan korraga ikka ühel rajal.

Kui tallinlased on ehk linna teede puudustega harjunud, siis sama ei saa nõuda võõrastelt. Minu kunagine autosõiduõpetaja rääkis, et tema Soome kolleeg ei julge heast sõiduõpikust hoolimata Tallinnas autorooli istuda.

Selle taustal tahaks loota, et kui Tallinna linnal jääb teeaukude parandamiseks raha üle Tallinna televisiooni ja reklaamplakatite jaoks, siis ehk leidub midagi ka teekattemärgistuse uuendamiseks. ● **Kärt Kelder**

lk 10: Arved Breidaks: Kagu-Eesti päästab sõprus Venemaaga

lk 11: Anders Härm: meie ajupesu on täiuslik

U

UUDISED

HELISALVESTISTE AUTORIÕIGUSED

Riigikogus läbis esimese lugemise seaduseelnõu, mille kohaselt pikendatakse helisalvestiste õiguste kaitset 70 aastani. Seadus peaks andma parema kaitse just varases nooruses alustava-

tele esitajatele. Senisest 20 aastat võrra pikem kaitse kehtib aga üksnes nende esituste ja helisalvestiste puhul, mille esmane 50-aastane kaitsetähtaeg ei ole veel lõppenud. **Delfi**

SCHENGENI UUS SÜSTEEM

Eesti läks üle Schengeni teise põlvkonna infosüsteemile, mis tähendab viisaruumi liikmete vahelist kiiremat ja põhjalikumat andmevahetust ja turvalisemat sisejulgeolekut. **ERR**

Arstid peavad aborditeemalist koolitundi asjatuks šokiteraapiaks

Vanalinna hariduskolleeegiumi koolitunnis näidati lastele aborti kohta õõvastavat materjali.

Arstide hinnangul on see emotsionaalne vägivald, mis annab soovitud vastupidise tulemuse.

Kristlikele väärtustele rõhuva õpetaja sõnul peaks koolis säilima võimalus ka rasketest asjadest rääkida.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

„Meile näidati pilte päris abordijäänustest ja klassis lasti ringi käima elusuuruses kujukesed kahe- ja kolmenädalastest loodetest, näitamaks, et need on juba päris lapsed. Poistele räägiti kondoomidest hoidumisest, et leia tüdruk, kellega tahad olla terve elu koos ja tahad hakata lapsi tegema, mitte ära ela nii, et sul oleks kondoom vaja.” Nii kirjeldas vanalinna hariduskolleeegiumi (VHK) koolitundi anonüümseks jääda soovinud 11. klassi õpilane.

Käimas oli õppeaine nimega sotsiaaleetika – tund, mis on küll kohustuslik valikaine, ent õpilaste seas väga populaarne. „Sotsiaaleetika kursuse eesmärk on mõtestada voorusi, moraali ja perekonna rolli elus, aga pakkuda ka pidepunkte, kuidas tänapäeva üleseksualiseeritud kultuuriruumis orienteeruda,” selgitas aineõpetaja Maria Joanna Madise. Aine peaks aitama noortel säilitada oma väärikust ja mõtestada lahti valikuid. Aborti käsitleti Madise sõnul selleks, et selgitada iga inimese elu väärtuslikkust juba eostumisest kuni loomuliku surmani. Õpetuses lähtub Madise kristlikust väärtussüsteemist, mis on VHK direktori Kersti Nigeseni sõnul ka kooli alustala. See, et need väärtused on traditsioonilised ja suhtumine aborti ning abielueelses seksu konservatiivne, kooliõpilasi ega avalikkust üllatama

ei peaks, küll aga on küsitav teema karm edasiandmine.

„Aborti puudutav materjal oli nii mulle kui ka umbes poolele klassile õõvastav, ent samas ei usu ma, et siin midagi hullu on,” ütles üks kooli abiturient. Sama kooli üheteistkümnenda klassi õpilane nõustus ning ütles, et kuigi aines tutvustatakse palju erinevaid võimalusi ning see on inspireeriv, ei kehtinud see abordist rääkimisel. „Aborti puudutav oli päris õudne ja

le ei suruta, pigem vastupidi: „Ma olen ise paadunud ateist, aga ma paneksin oma lapse ka sinna kooli. Koolijuhtidel ja õpetajatel on küll väga kindlad väärtused ja veendumused, aga sa võid alati oma arvamust avaldada ja kõigile arvamustele on ruumi,” rääkis ta.

Arstid pole rahul

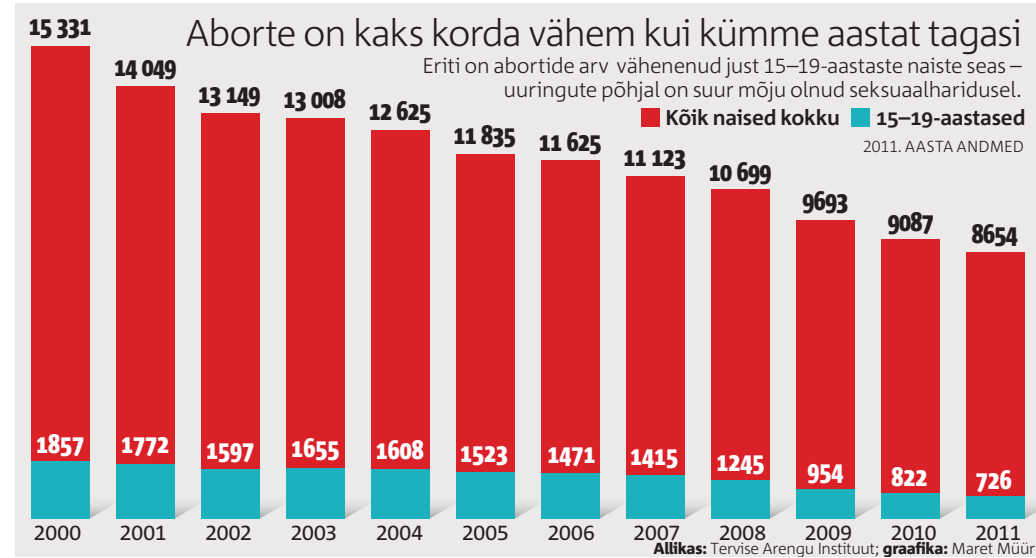
Eesti Päevalehega kõnele- nud arstid nimetasid tunnis toimunut aga šokiteraapiaks ning ütlesid, et seesugune lähenemine on ülejäänud riigis kehtivate seksuaalhariduslike põhimõtetega vastuolus. „Kui tunnis näidatakse lastele pilte abordijäänustest ja saadetakse ringi käima looteid kujutavad nukud, siis võib seda nimetada emotsionaalseks vägivallaks ja on kahetsusväärne, et see toimub lastega,” möönis naistearst Made Laanpere. „Inimesed võivad omada oma arvamust ja vas-

Naistearst Made Laanpere leiab, et ehkki arvamuste paljus on lubatav, ei saa kool olla koht, kus seksuaalkasvatuse radikaalseks minnakse. Foto: Jassu Hertsmann

Arst: lootenukke ei näidata isegi meditsiinitudengitele, veel vähem kooliõpilastele.

sel puhul mõtlesime küll, et kas seda on ikka vaja,” ütles ta. Sarnaseid vaateid jagas ka mullune VHK vilistlane, kes rõhutas, et koolis midagi pea-

LATT RAHVAHÄÄLETUSELE

Läti ühing Lati Poolt, Euro Vastu andis riigi keskvalimiskomisjonile üle kolm seaduseelnõu, millega soovitakse referendumit lati säilitamiseks rahvusvaluutana. **ERR**

PETERBURI LEND

15

minutit kiiremini lendavad Estonian Airi uued suuremad lennukid Tallinnast Peterburi. 88-kohalise CRJ NextGeni ja 76-kohalised Embraer 170 lennukid teenindavad liini alates aprillist. **ERR**

ÄRAVISATUD TOIT

Eestis läheb aastas raisku umbes 200 000 tonni tarvitamiskõlblikku toidukaupa, ligi kolmandik sellest kodumajapidamistes. Eesti Toidupanga andmeil viskab keskmine perekond aas-

tas ära 61 kilogrammi toitu, mis on umbes kilo nädalas. Toidupanga tegevjuhi Piet Boerefijni sõnul peaksid inimesed õppima mõistlikumalt majandama, et toitu nii palju üle ei jääks. **Delfi**

Täna digilehes

●●● USA palub Venemaal ja Hiinal Põhja-Koread vaos hoida.
●●● Estée Lauder'i pärija annetab oma kunstikogu.

tavalt sellele käituda nii perekonna, laste saamise, rasestumisest hoidumise kui ka aborti suhtes, ent on ohtlik, kui see toimub koolis ja lastele – šokeerivad pildid võivad kogu eluks kujundada nende hoiakuid seksuaalsuse ja partner-suhte kohta,” selgitas Laanpere. Temaga nõustusid ka doktor Kai Part ja Triin Raudsepp seksuaaltervise liidust, kelle hinnangul peaks aborti teemat käsitlema pigem juhtumipõhiselt ning selgitama, kuidas on võimalik rasedust ennetada ja missugused on erinevad võimalused ja õigused rasestumise puhul. Sellise lähenemise efektiivsust tõestavad nii reproduktiivtervise indikaatorid kui ka tõendus-põhised uuringud.

Ehkki tegu ei olnud konkreetselt inimeseõpetuse tunniga, ei ole Laanpere sõnul vahet, millise nimega tunnis seksuaaltervisega seotud teemadest räägitakse – suunitlus peab olema positiivne ja noore inimese arengut ja valikuid toetav ning mitte šokeeriv. „Seda ei saa nimetada seksuaalhariduse andmiseks, pigem on see abordi-vastane propaganda, ükskõik, mis nimi tunnile panna,” sõnas ta. Kai Pardi sõnul oli sarnane

šokiteraapia kasutusel 1960.–1970. aastatel USA-s uimastite vastu, ent aeg on näidanud hirmutamistaktika vähest toimet. „Me ei lase isegi meditsiinitudengite seas lootenuke ringi käima, miks siis seda peaks koolis tegema?” küsis ta. Pardi sõnul on rahvusvahelised uuringud näidanud hoopis vastupidist tendentsi, kus hirmutav või seksist hoidumisel põhinev seksuaalharidus suurendab noorte riskikäitumist.

Raske teema

Arstid taunisid ka koolitunnis jagatud kondoomidest hoidumise soovitusi. Laanpere selgitas, et kondoomid kaitsevad haiguste, teiste seas ka HIV eest. „Kui abielu-eesne seks on aktsepteeritud, nagu Eestis, siis on noorel inimesel õigus saada teadmisi, kuidas seda teha turvaliselt,” ütles ta.

Maria Joanna Madise sõnul ei olnud šokeerimine tema eesmärk, ent ta leidis, et koolis peaks säilima võimalus ka rasketest asjadest rääkida. „Nii nagu kõik teised nähtused ühiskonnas, millele ei saa täie südamerahuga mõelda, on ka aborti puhul küsimus nähtuses ja mitte pildis, mis seda kujutab,” põhjendas ta. Küsimusele, kas tema tunnis

Seksuaalharidus on odavam

2011. aastal Eestis korraldatud UNESCO uuring näitas, et ka majanduslikult tasub seksuaalharidusse panustada. Doktor Kai Pardi sõnul on Eestis sellega ärahoitavate HIV-juhtude ja soovimatute rasedustega seotud kulud mitukümmend korda suuremad kui seksuaalhariduseks tehtud kulutused.

96%

väheneb 15–19-aastaste hulgas HIV-nakkuste arv.

62%

väheneb 2001.–2009. aastal 15–19-aastaste hulgas registreeritud suguhaiguste arv.

45%

väheneb aastail 2001–2009 15–19-aastaste neiu- de hulgas abortiivsuskordaja.

– või ka mõnes teises – räägitakse ka raseduse ennetamisest ning suguhaiguste vältimisest, ei vastanud konkreetset ei kooli juht ega ka Madise ise. Küll aga selgitas Madise, et koolis pakutavate kursuste raames püütakse rõhutada, et perekond on inimese vaimse ja füüsilise kasvamise loomulik keskkond, kuid kraad, millega lastele intiimsuhteid puudutavat reaalsust avatakse, jääb vanemate otsustada. „Tegelikult on perekonnaõpetus väga tihti liialt kaldu laste vältimise poole. On oluline, et kool julgustaks noori looma perekonda, kus sünnivad ja kasvavad lapsed,” toonitas Madise pereväärtuste olulisust.

Ehkki riiklikult on perekonnaõpetus kohustuslik kursus, mida rahastab riik, annab haridusministeerium õpetajale küllaltki vabad käed. „Riik ei pea õigeks kehtestada väga ranget ja jäika metoodikat, sest nagu on erinevad õpetajad, nii on ka erinevad õpilased ja klassid,” selgitas ministeeriumi avalike suhete konsultant Asso Ladva. Ta lisas, et õpetaja ei tohi aga peale suruda ühte konkreetset põhimõtet või seisukohta. Konkreetsele juhtumile ministeerium hinnan- gult anda ei soovinud. ●

Uus juht Erki Urva: Tiigrihüppe nimi ei kao kuhugi

Kolme haridusvaldkonnas tegutseva IT-asutuse

ühinemisel võetakse üle ka kõik senised töölepingud.

Lauri Tankler

lauri.tankler@epl.ee

Tiigrihüppe SA, Eesti Infotehnoloogia SA ja EENeti ühinemine ei tähenda Tiigrihüppe lõppu ning kõik senised töökohad jäävad alles, lubas teki-va Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse (HITSA) juhiks valitud Erki Urva. Tema sõnul saab Tiigrihüppe nimi ühine- misel veelgi laiema kandepi- na ning tulevikus võiks asutu- sest saada hariduse ja IT kom- petentsikeskus.

Varem telekomifirmasid ja ka Estonian Airi juhtinud Urva võrdleb loodavat sihtasutust *holding*- ehk valdusettevõtte- ga. „See on katus ja selle all on väga palju tugevaid brän- de – räägime siin IT-kolledžist, EeNetist või isegi kasvõi Pro- geTiigrist,” selgitas ta.

Tiigrihüpe jääb alles

Nime Tiigrihüpe hakkab kandma digihariduse inno- vatsioonikeskus, mille tegevus- valdkond on otseselt õpeta- jate koolitus ja õppematerja- lide väljatöötamine.

„See ei ole veel e-õpe, kui võetakse üks õpik, pannakse ta PDF-formaadis internetti üles. Siis on ta samasugune õpik. Küsimus on selles, kuidas just õppemater- jali- de kaudu aidata kaasa õppi- misprotsessile,” rääkis Urva. Innovatsioonikeskus on üks kolmest olulisest suunast, mil- lega umbes 15 miljoni eurose eelarve ja 90 töötajaga HIT- SA tegelema hakkab – kui- das haridust IT-d kasutades paremini edasi anda. Olu-

Uue sihtasutuse juht Erki Urva Tiigrihüpet ära ei kaota.

Foto: Priit Simson

lised on ka IT-haridus ise ja kõiksugused hariduse infosüs- teemid. Urva toob süsteemi- de ühendamise puhul näiteks eri ülikoolide sisseastumiseks tehtud süsteemi SAIS, kutse- koolide ja rakenduskõrgkoo- lide õppeinfosüsteemi, kus

Üks uue sihtasutuse oluline suund on, kuidas haridust IT-ga paremini edasi anda.

saab loengutele registreerida ja hindeid näha, aga ka Ees- ti hariduse infosüsteemi, mis annab informatsiooni üldha- riduskoolide kohta. „Kui vaa- data kogu riigi e-arhitektuuri, siis oleks oluline, et nad olek- sid sarnase struktuuriga ja nad suhtleksid riikliku tasandiga,” arutles ta. ●

Mis saab edasi?

Juba lähiajal tehakse ära mõned ühinemise jaoks juri- diliselt vajalikud käigud. Eile andis EENet üle oma varad ja lepingud, seejärel pannak- se see asutus kinni. Ühine- mine Tiigrihüppe sihtasutu- sega peaks aga toimuma 1. mail ning sellest hetkest hak- kab Erki Urva juba ametlikult HITSA-t juhtima. Senine Ees- ti Infotehnoloogia Sihtasutu-

se juht Toomas Sõmera läheb pensionile.

Üks oluline küsimus Urva jaoks on lähitulevikus üle vaa- data HITSA strateegilised ees- märgid ning rahastamine. Urva loodab tugevdada ja arendada muu hulgas sponsorsuhteid, et riigieelarve, euroraha, koolide omaosaluste ja EENeti teenitud sissetulekute kõrvale tekiks veel üks sissetulekuallikas.

Anonüümne, terav, õel ja ka ülistav säutsuja Twitteris

Ilmselt peitub Tõe Komissari nime taga Reformierakonna Tallinna arendusjuht Rene Ilves.

Lauri Tankler, Kärt Anvelt
uudised@epl.ee

Esmaspäeva pärastlõuna. Käimas on koalitsiooni eestseisuse koosolek, kus siseminister Ken-Marti Vaher annab teada, et esitab politsei- ja piirivalvemeti peadirektori kandidaadiks Elmar Vaheri. Veel enne, kui minister jõuab öelda, et siseminister teeb avalikusele nime teatavaks, jõuab salapärase säutsuja, kes nimeb end Tõe Komissariks, suhtlusvõrgustikku Twitter üles panna lause: „Uus PPA juhi kandidaat on Elmar Vaher.” Koalitsiooni eestseisuse liikmed on segaduses. Sama kiiresti kui tviit üles jõudis, see sealt ka kaob.

IRL-i fraktsioon teadis otsusest juba hommikul, kuid peab kinni kokkuleppesest vaikida. Reformierakonnast on peale Ansipi eestseisuses kohal veel

erakonna riigikogu fraktsiooni juht Jaanus Tamkivi, fraktsiooni aseesimees Remo Holsmer, fraktsiooni liige ja endine justiitsminister Kristen Michal ning erakonna peasekretär Martin Kukkk.

Meelsust ei varja

Selles, et Tõe Komissari näol on tegemist Reformierakonna siseelu imehästi tundva erakonnaliikmega, pole kahtlust: ta ei varjagi oma meel-

Tõe Komissar on Reformierakonna siseelu hästi tundev erakonna liige.

sust ning iroonitseb ja ütleb vahel lausa väga halvasti sotsiaaldemokraatide, Keskerakonna ja mõnikord harva ka IRL-i kohta.

Juba enne pressiteateid teadis ta: millal lõpetab prokuratuur Reformierakonna kriminaalasja, et Äripäev kaotab kohtuvaidluse oravatega, et rahandusminister Jürgen

Ligi kandideerib Eesti Panga presidendiks, et erakonna juhatuse viskab Silver Meikari välja, et Tartus seostatakse Meikariga Rein Kilgi nime. Ta on ideoloogiline: siunab eelkõige keskerakondlasi Tallinna teeaukude ja sundparteistamise pärast, Harta12-le allakirjutanuid ja rahvakogu, meedikuid streikimise pärast, kõiki Reformierakonna kriitikuid. Ta on üsna õelalt mõnitanud Ahto Lobjakat, Kadri Simsonit, Priit Kutserit, Indrek Tarandit, Harri Taligat, president Toomas Hendrik Ilvest, Eesti Päevalehte, Postimeest, ajakirjanikke, sotsiolooge ja avalikku arvamust üldiselt.

Mitmel korral on see tekitanud Twitteris olukorra, kus Tõe Komissariga väitlejad soovivad tal öelda neid asju oma nime all, mitte peituda varjunime taha. Geograafiliste asukohtade, liigse avameelsuse, taustainfo ja eri allikate kaudu on kõige tõenäolisem, et tegemist on Reformierakonna Tallinna piirkonna arendusjuhi, väikeinvestori ja börsikuninga Rene Ilvesega.

Peale Vaheri kandidatuuri teadis Ilves ka hästi varja-

Tõe Komissaar
@toekomissar

14 Dec

Mis ilmavaade on klounil, kes oli 2002 Mõõdukas, äsja KE pres kandidaat, on täna EP roheliste fr-is ja trügib nüüd VIKI kõnetooli? #MSA

Tõe Komissaar
@toekomissar

10.04.13

Olete märganud? I.Tarand ja A.Lobjakas on vennad. Mõlemad sõimavad oma riiki ning kasutavad sama retoorikat. #labasus #lahmimine #ebaviisakus

Tõe Komissaar
@toekomissar

15 Okt

ÄP kaotas kohtuvaidluse Reformiga. Hea hommik.

Tõe Komissaar
@toekomissar

14 Apr

Sarnased Mikseri avaldused kin nitavad, et ta on SDEd juhtima lähetatud Edgari poolt. Mikser saab olla peaminister vaid Savisaare valitsuses!

Tõe Komissaar
@toekomissar

21 Jan

Mõned Demokraadid on päris odavalt saadaval. Keegi ei taha.

Tõe Komissaar
@toekomissar

14 Mar

IRL kalurite häältega on eestseisusesse valitud nii Kokk, kui ka esimeheks Reinsalu. Aga ainult Kärberg võtab vastutuse.

Tõe Komissaar
@toekomissar

12 Sep

Kas pole imelik, et PM peatoimetaja esineb Eesti Energia promoüritusel? Sõltumatu ajakirjandus? Sooviks teda näha ka kõhulahtisteid promomas.

Tõe Komissaar
@toekomissar

3 Apr

Selgus Demokraatide hind - üks töökoht linnaaparaadis. #Juskeluunõunik

Neli küsimust

●● **Rene Ilves, kas vastab tõele, et teie olete Twitteris Tõe Komissar?**

Kust selline väide? Ma jälgin küll seda kontot, jah.

●● **Te ütlete otse välja, et teie ei ole tviitunud Tõe Komissari nime alt?**

Äkki ma ei ütle mitte midagi?

●● **Te ei talle mitte midagi?**

Jätan kommenteerimata.

●● **Igatahes me kavatseme kirjutada sellest juhtumist ja lisame kindlasti sinna juurde, et kõige tõenäolisemalt olete see teie.**

Ma ei saa ju midagi öelda, et mida te kirjutada saate. Ma lihtsalt ise ei sooviks kommenteerida.

Mõned näited tviitidest

Eelmise aasta 26. oktoobril tviitis Tõe Komissar: „Kui Reformierakond kiidab heaks finantseeringute maksu, siis minnaks sügavalt oma põhimõtete vastu. Seda jama on raske kommenteerida.” Talle vastab suhtekorraldaja Andreas Kaju: „Ainus RE liige, keda kujutan ette aktiivselt selle vastu protestimas, on Meelis Atonen. Kas tõekomissar on paljastunud :).” Tõe Komissar Kaju: „Eks ole teisigi, kes on mures ettevõtlikuskeskkonna pärast. Samuti halvendab ettevõtlikuskeskkonda veeteede tasu tõus.” Kaju: „Jah, veeteede tasud on ka meie klientide mure. Samas peaks kokku leppima, kas murd-

mise tasub maksumaksja või vahetu kasusaaja.” Uuesti Tõe Komissar: „Tänane ettepanek on selline, et enim maksjad saavad vähim kasu. Nt Tallink, kellel on kõrge jääklassiga laevad.”

28. märtsil kirjutas Äripäeva arvamustoimetaja Vilja Kiisler loo „Reformierakond dikteerib teemad”. Kiisler kirjutas, et lehes pidanuks olema Reformierakonna esindaja haldusreformiteemaline arvamuskõne, kuid seda ei tulnud, sest ükski reformierakondlane ei soovinud sel teemal kirjutada. Kiisleri arvamuskõne peale tviitis Tõe Komissar: „Huvitav, kas Vilja Kiisler on Siim Valmar Kiisleri sugulane?”

tud börsisaladust, et suvel soovib Pro Kapital uuesti Tallinna börsile tulla. Esmaspäeval pidi tulema teade, pühapäeva õhtul teatas sellest Tõe Komissari tviit.

Siseinfo ei tuleks kõne allagi (kuigi Ilvese abikaasa on ametlikult tööl Nasdaq OMX Tallinna börsil, tol hetkel küll lapsepuhkusel), sest see oleks karistatav. Küll aga kommenteerib väikeinvestor Ilves esmaspäevases Äripäevas teemat: tema hinnangul on Pro Kapitali IPO Tallinna börsile igati hea uudis.

Mitu varianti

Rene Ilvese kõrval võib selle kommentaatori nime taga tegelikult olla kasvõi Kristen Michal ise (kes Eesti Päevalehe küsimusele vastab kirjalikult ja abstraktselt, et ei tviidi), erakonna peasekretär Martin Kukkk või hoopis Reformierakonna hall kardinal, omal ajal anonüümse tviitjana paljastatud Vaikne Don *alias* Rain Rosimannus. Või on tegemist hoopis ühistööga, kus hästi informeeritud paarist-kolmest Reformierakonna liikmest koosnev seltskond ajab oma ideoloogilist liini? Tõde võibki peituda viimases mõttes: suur osa infot võib tulla just neilt isikutelt. ●

Miks Eesti sõdurid Afganistanist koju ei tule?

Eilse Eesti Päevalehe reportaažis kirjutas Lauri Tankler Afganistanist, et olukorra paranedes muutub missioon kaitseväelastele igavamaks. Sõdurid pole nädalaid Camp Bastioni baasist väljas käinud.

Kaitseminister Urmas Reinsalu sõnul on Eesti manööverüksuse kohalolek Afganistanis

liitlaste reaalne vajadus, mille aluseks on ISAF-i sõjalisel plaanil. „Eesti üksus moodustab suurel kaardil ühe osa liitlaste sõjalisest võimekusest regioonis. Sõdurid on valmis olekus ning ohupilt muutub sesoonselt. Eesti toob jalaväekompanii koju vastutustundlikult ja kooskõlastatult liitlas-

tega. Me oleme lubanud saata Afganistanist veel kaks rotasiooni manööverüksuseid.”

Reinsalu kinnitas, et olukord Afganistanis tõesti paraneb. Kõigis piirkondades käib julgeolekuvastutuse üleandmine Afganistani julgeolekujõududele. Seda, et Afganistani julgeolekujõud tulevad oma

ülesannetega järjest paremini toime, näitab Reinsalu sõnutsi seegi, et Eesti sõdurid pole viimasel ajal baasist väljas käinud ja Afganistani üksuseid toetama pidanud.

Tegutsetakse plaani alusel

Erukindral Ants Laaneotsa sõnul tegutsetakse operatsiooni plaani alusel: „See, et baasis rahulik on, võib nii väliselt paista. Afganistanis on NATO väed. See on terviklik üksus, kus ei saa asju ajada nii, et igaüks hakkab omal käel midagi liigutama. Ega päris sõjas ka

ei ole nii, et lahingud käivad vahetpidamata. Tihti on nii, et sõdurid istuvad kaevikus või kaitses või ootavad.”

„Rahvusvahelise julgeoleku tagamine ja elamis- ja arenguvõimelise keskkonna loomine ei tähenda sugugi pidevat ringi käimist ja tulistamist. Ka kohalolu kui selline omab väga suurt tähtsust,” selgitab riigikaitsekomisjoni esimees Mati Raidma. „Kui vaadata rahuvalve kontseptsiooni laiemalt, siis need missioonid ongi sellised, kus alati ei ole aktiivset tegevust. Kohalolek suu-

resti ongi tekitanud selle olukorra, kus ei ole sõjategevust.” Riigikogu väliskomisjoni liikme Sven Mikseri (SDE) sõnul on Afganistanist lahkimise strateegia rajatud eeldusele, et Afganistani julgeolekujõud on valmis ja võimelised võtma endale vastutuse kogu riigis julgeoleku tagamise eest. „See, et Eesti kaitseväelased viibivad hetkel enamasti baasis, keskendudes väljaõppele, on kahtlemata positiivne, kuna nii on oht nende elule ja tervisele märksa väiksem kui patrullis käies.” ● **Ave Tampere**

Eesti–Vene piirilepe kuulutab ärimeestele mündikõlinat

Euroopa Liidu ja Venemaa viisavabadus tõsis piirilepingu läbirääkimistel tulipunkti.

Andres Reimer
Moskva

Pädaste mõisa omaniku Imre Sooääre silmad löid särama, kui ta nägi Venemaa föderatsiooninõukogu heledast marmorist hiigelfuajees süsimusta Estonia klaverit. Riigikogu väliskomisjoni koosseisus Moskvast viibiva Sooääre joo vastust võis mõista: äsja senaatoritega jutuks olnud piirilepe ja viisavabadus tootab juba käega katsutavas tulevikus igale Eesti hotelli- ja restoranipidajale kopsakat tulu. Eestit külastanud Vene turistide arv kasvas mullu kolmandiku võrra. Kui piiri ületamine muutub senisest lihtsamaks, kasvab jõukate venelaste huvi suhteliselt odava hinnatasemega naaberriigi vastu veelgi.

Delegatsioon esotsas Marko Mikhelsoniga pidas eile mitu tundi läbirääkimisi Mihhail Margelovi juhitava Venemaa ülemkoja – föderatsiooninõukogu väliskomisjoniga. Arutluste tulipunktis seisis kahe riigi piirilepe.

Kuigi Eesti poliitikud pole väsinud kordamast, et loodetavasti õige pea sõlmitaval piirilepingul pole pistmist Euroopa viisavabadusega, mida Venemaa innukalt taotleb, küsisid venelased eile just viisavabadusele eestlaste toetust. „Nakatage meid selles küsimuses optimismiga,” ütles senaa-

Imre Sooääre silmad löid särama, kui ta sai Venemaa föderatsiooninõukogu heledast marmorist hiigelfuajees süsimusta Estonia klaveril mängida.

Foto: Andres Reimer

Viisavabadus võiks tulla pärast 1989. aastat sündinutele, pakub Venemaa.

tor Andrei Klimov, Kremli võimupartei Ühtne Venemaa välissuhete juht. „Täna on meil viisavabadus maailmas julgeolekuküsimustesse kõige tähelepanelikumalt suhtuva Iisrae-

liga. See tähendab, et iga Tšetšeenia elanik võib viisavabalt Iisraeli sõita.”

Kolm peamist punkti

2006. aasta Helsingi tippkohtumisel esitas Euroopa Liit viisavabaduse eeldusena kolmest peamisest punktist koosneva nimekirja: Venemaa peab sõlmima oma kodanike tagasivõtmise lepingu, tühistama nõude, et eurooplased peavad Venemaal viibimise miilit-

sas registreerima, ning tagama biomeetriliste passide kasutusele võtmisega kodanike piiriületuste jälgimise süsteemi.

„Nüüd, kui me oleme need nõudmised täitnud, öeldakse meile neljasilmavestlustes, et meid ei taheta,” kurtis Klimov. „Esitatakse uusi naeruväärseid etteheiteid stiilis, et justkui istuksid Vene piirivalvurid passikontrolli ajal kontrollitava suhtes vale nurga all. Meie püüame inimeste liiku-

Viisavabadus on juba auasi

EL sõlmis 2004. aasta aprillis Venemaa vastastikkusel alusel kodanikele viisade väljastamise lihtsustamise leppe.

Venemaa peab auasjaks jõuda Euroopaga viisavabaduseni 2014. aasta Sotši olümpiamängudeks. Analüütikud peavad tõenäoliseks viisavabaduse saavutamise tähtjaks 2015.–2016. aastat.

Viisavabadusega edasi liikumist takistavad piirangud. Näiteks kehtib tänaseni välismaalastele passilauas registreerimise nõue. Suurlinnade hotellid registreerivad ise oma külalastajaid, väikelinnades aga paljudel hotellidel sellist õigust pole. Ülepaisutatud bürokraatianoote tõttu polnud võimalik ennast seaduse kohaselt registreerida isikul, kes õõbib sõprade juures. Nii-moodi said miilitsad ja ametnikud hea võimaluse välismaalastelt raha välja pressida.

miselt takistusi siiralt maha võtta,” kinnitas ta.

Üllatusliku ettepanekuna pakkus Venemaa, et kui Euroopas kardetakse Nõukogude ideoloogiast läbi imbutunud inimeste valgumist Euroopasse, võiks kehtestada viisavabaduse venelastele, kes on sündinud pärast 1989. aastat. „See on uus ja rikkumata põlvkond, kes võiks saada viisavabaduse automaatselt,” lausus Klimov. ●

Mees lasi naise ja ka enda maha

Eile õhtupoolikul leiti ühelt Tartumaa taluõuelt kaks laskehaavadega inimest. Esialgse info kohaselt on politseil alust arvata, et mees tulistas naist ja võttis seejärel elu ka endalt.

Kolmapäeval kella 16 ajal helistas häirekeskusesse mees, kes teatas, et tema naine on kukkunud, ja lõpetas seejärel kõne. Sündmuskohale saadeti meedikud, kes avastasid Luunja vallas Pajukurmu külas taluõuelt laskehaavaga 67-aastase naise surnukeha ja tema kõrvalt laskehaavaga 72-aastase mehe, kes oli veel elus. Kohale kutsuti politsei ja meedikud hakkasid meest elustama, kuid ta suri hiljem kiirabiautos.

Jättis maha hüvastijätukirja

Sündmuskohat täpsemalt uurides selgus, et naisel oli laskehaav selja piirkonnas ja mehel laskehaav peas. Mehe juurest leiti ka püstol ja taluhoonest avastati hiljem tema kirjutatud hüvastijätukiri.

Politseinikud korraldasid sündmuskoha vaatluse ning esialgsel andmetel viitavad sündmuskoha olustik ja muud asjaolud sellele, et mees tulistas esmalt naist ja seejärel ka iseennast. Meest ei ole varem kriminaalkorras karistatud ja sündmuspaigast leitud relv oli seaduslik. ● EPL

Täpsustus

Eilne Eesti Päevaleht kirjutas, et president Toomas Hendrik Ilves läks pärast rahvakogu otsuste riigikogusse edastamist kohtuma jääkeldri protsessi osalistega. Tegelikult läks ta oma mõttekoja kohtumisele. ● EPL

Üleminekuiga võib olla muretu ja rõõmus

Üleminekuiga – elu loomulik osa

Ootamatu kuumahoog, unehäired, põhjuseta meeleolumuutused – selliseid sümptomeid kogeb enamik üleminekueas naised.

Üleminekuiga ei saabu üleöö. Alates 40. eluaastast hakkab nais-suguhormoonide tase järk-järgult alanema. Esmalt saabub periood, mida nimetatakse premenopausiks. Sel ajal tekivad häired menstruaaltsükliks. 50ndatel eluaastatel saabub menopaus. Menopausile järgnevat perioodi nimetatakse postmenopausiks ning kogu muutuste perioodi üleminekueaks, mis võib kesta 10–15 aastat.

Hormoonide taseme langus võib põhjustada mitmeid vaevusi, millest sagedasemad on kuumahood, öine higistamine ja unehäired.

Kuidas üleminekuea vaevustega toime tulla?

Enda tervise heaks saab palju ära teha. Kindlasti tuleb kasuks mõõdukas füüsiline koormus. Toidus tuleks vähendada rasvaseid sööke ja piirata üldist toidukogust. Elurütm on soovitatav pisut aeglustada ja leida rohkem aega puhkuseks. Pokaal veini on lubatud ja isegi soovitatav, aga suitsetamisest on parem loobuda.

Hormoonasendusravi on küll tõhus

kuid tõstab mitmetesse haigustesse (trombide teke, infarkt, rinnavähk) haigestumise riski. Selle tõttu ei soovitata kergekäeliselt pikaajalisi hormoonasenduskuure teha.

Ohutu alternatiivina tasub kaaluda looduslikke vahendeid. Ravimtaimede hulgast võib leida selliseid, mis sisaldavad fütoöstrogeene – aineid, mis küll struktuurilt erinevad naissuguhormoonidest, toime poolest aga on lähedased inimese östrogeenidele. Tuntuim nendest taimedest on soja, milles leidub suurt kogust fütoöstrogeene – isoflavoone. Veelgi rohkem sisaldab neid taimseid hormoone aasristik. Lisaks neile ainetele kuu-

luvad ristiku koostisesse veel kaks fütoöstrogeeni.

Teaduslikud uuringud on näidanud, et fütoöstrogeenid vähendavad tõhusalt menopausi sümptomeid, pidurdavad ateroskleroosi arengut ja aeglustavad luu tiheduse vähenemist.

Saadaval apteekides. Täiendav teave: OÜ KBM Pharma, tel 7 338 080

Võtta 1 kapsel päevas koos vedelikuga. Soovitav kasutada korrapäraselt pikema aja vältel.

Doktor Mart Niidu näitab laparoskoopilisel operatsioonil kasutatavat ksenoonvalgustusega kaamerat, mis näitab operatsioonilaua monitoride kaudu patsiendi kõhuõõnest selget ja värvilist pilti.

Foto: Ilmar Saabas

Kirurg õppis maovähendust tegema ligi sajalt lõikusel

Intervjuu

Tuuli Jõesaar
reporter

Pärnu haiglas pole 22 patsiendi maovähendusoperatsiooni käigus tekkinud ainsatki tüsistust, kinnitab doktor Mart Niidu.

● **Doktor Mart Niidu, teie alustasite Pärnu haiglas bariaatrilisi lõikusi 2012. aastal?** Jah, lõikusi alustasime möödunud aasta novembris, ettevalmistusi 2011. aastal. Toetus on olnud nii haigla juhtkonna, Eesti bariaatrilise ja metaboolse kirurgia seltsi kui ka suuremate haiglate poolt.

● **Ja kuidas on läinud, kas ei ole esinenud patsientidel raskeid tüsistusi?** Ei ole ka kergeid tüsistusi. Üldse ei ole tüsistusi olnud.

● **Kuidas te maovähenduslõikuste alustamiseks valimistsite?** Olen läbinud spetsiifilised koolitused. Käisin Euroopa kirurgia instituudis kõhuõõne kirurgia koolitusel, mis sarnab Ida-Viru haigla kohta mainitud koolitusega, see on kolme-neljapäevane koolitus eluskudede opereerimisega. Siis veel samalaadne koolitus Rootsis Göteborgis Sahlgrenska kliinikus,

mis on bariaatrikirurgia juhtivaid koolituskeskusi Skandiinaavias. Käisin lõikusi assisteerimas Leedus professor Almantas Maleckase juures, kes on kogu Baltikumi juhtiv bariaatrikirurg. Peale selle on olnud veel erinevaid koolitusi, näiteks rahvusvahelise bariaatrikirurgia seltsi kokkusaamised, kuhu kogunevad bariaatrikirurgid üle maailma ja kus räägitakse ravivõtetest, tüsistustest ja võimalustest, kuidas neid ära tunda ja ravida, ning üritatakse leida parimaid konsensuslikke võimalusi ülekaaluliste patsientide ravis. Lisaks Eestisisesed koolitused, bariaatriaseltsi määratud assisteerimiste hulk kogenud kirurgi käe all ja iseseisvad operatsioonid koos kogenud bariaatrikirurgiga (50 assisteerimist ja 30 iseseisvat operatsiooni kogenud kolleegi juhendamisel – T. J.). Olen käinud assisteerimas nii PERH-is, Ida-Tallinna keskhaiglas kui Tartu ülikooli kliinikus.

● **Kokkuvõtvalt – te õppisite nende operatsioonide jaoks väga palju juurde. Ja ometi olite juba enne seda kogenud kirurg?**

Lõpetasin residentuuri 2007. aastal. Aga see valdkond ongi selline, mis vajab väga nii operatsioonitehnikat kui ka ülekaalulise inimese eripära põhjaliku õppimist. Ennast koolitama

peab nii bariaatria meeskond ravisutuses kui ka muu personal. Hetkel on see osa Eestis veel väga suuresti meeskonna juhi ehk siis opereeriva kirurgi õul.

● **Mis teeb bariaatrilise kirurgia nii eriliseks, et seda on vaja põhjalikult juurde õppida?** Bariaatriline laparoskoopia on tehniliselt keeruline tegevus, operatsiooni edukus sõltub väga

Jääb selge mõistuse ja südametunnistuse piiridesse, kas astuda piiridest üle.

paljust nüanssidest. Väga oluline on nii patsientide tavapärast erinev käsitlus enne operatsiooni kui ka nende jälgimise korraldamine peale lõikust.

Teine nüanss on lõikusmetoodika valik. On erinevaid lõikusevariante, mida kasutada erineva kaaluga, erinevate kaasuvate haiguste ja probleemidega inimeste puhul. On ka tähtis, kui suurt kaalulangust oodatakse ja millise aja jooksul. Ka lõikuse käigus tuleb langetada otsuseid. See võib tunduda lihtne, aga tegelikult on see väga keeruline temaatika, et see tegevus oleks patsiendi jaoks ohutu ja efektiivne.

● **Nagu näha, sõltub palju**

patsiendist. Kas on juhtunud, et saadate vastuvõtule tulnud inimese tagasi, kuna tema puhul on risk liiga suur?

Loomulikult. On ka patsiente, kes ei vasta haigekassa tasustatavatele operatsioonikriteeriumitele. Kõikidesse haigtesse suhtutakse täiesti individuaalselt. Selle jaoks on meie haiglas meeskond, kelle juurest kõik patsiendid läbi käivad. Iga bariaatriapatsient käib psühhiaatri, psühholoogi, siseearsti ja anestezioloogi visiidil, paljud ka bariaatriaõe konsultatsioonil, ultraheli ja gastroskoopia uurinutel. Lõikuse otsus võetakse vastu pärast kõige selle läbimist.

● **Kas selline põhjalik taustauuring on maovähenduslõikuste puhul kohustuslik?**

Ei, see on bariaatrikirurgia seltsi esitatud ravijuhises ette

nähtud, aga see on soovituslik. Üldises plaanis liigume selliste nõuete ühtlustamise poole meie vabariigis.

● **Kui mul oleks maovähenduslõikust vaja, siis kuidas minna patsiendina saaksin teada, kas ma olen usaldanud end kogenud ja usaldusväärse arsti kätte?**

Praeguseks on nii, et www.kergemaks.ee on Eesti bariaatria ametlik kodulehekülg ja sealt leiab Eesti bariaatriaseltsi kuuluvate nõutavad koolitused läbinud kirurgide nime. See ongi võib-olla Eesti meditsiinis praegu miinuseks, et meil pole ühtegi jõudu, mis keelaks kellelgi midagi teha. Jääb selge mõistuse ja südametunnistuse piiridesse, kas astuda piiridest üle või mitte ja milliste teadmistega seda teha. ●

Ida-Viru haiglas ebaõnnestus iga kolmas maovähendusoperatsioon

Ida-Virumaa keskhaiglas tehti möödunud aasta aprillist juunini üheksa maovähenduslõikust, millest kolme puhul tekkisid tüsistused. Kahe patsiendi tüsistused olid rasked, neist üks suri.

Sotsiaalministeeriumi juures tegutseva tervishoiu kvaliteedi ekspertkomisjoni hinnangul polnud operatsioone soori-

tanud kirurg selliste operatsioonide jaoks piisavalt pädev.

Operatsioone teinud dr Jaak Lind on küll laparoskoopilise kirurgia vallas suure kogemusega – tema pagasis on enam kui 1000 sellist operatsiooni –, kuid maovähenduslõikuste alal läbis ta ainult ühe kolmepäevase kiirkoolituse.

Täna selgub nukuteatri uus juht

Eile Langiga kohtunud näitlejad tõdevad, et määramatus olukorras on keeruline töötada.

Kristi Helme
uudised@epl.ee

SA NUKU nõukogu uus juht lavastaja Kalju Komissarov sõnas pärast eilset teatrirahva ja kultuuriminister Rein Langi kohtumist, et märgid teatri viletsast finantsseisust olid õhus juba ammu. „Juba mõni aasta tagasi oli märke, et asjad ei lähe kõige õigemal joones, selline poliitika ja asjaajamine saabki ainult nii lõppeda. Aga ma rõhutan, et see on vaid mõningate vaatlejate seisukoht,” ütles Komissarov, kelle hinnangul on hetkel nukuteatri kõige suuremaks probleemiks võlad. „Ja ma pole kindel, et mingisuguseid üllatusi kuskilt välja ei uju,” lisas ta. Uue teatrijuhi nime lubas Komissarov avalikustada hiljemalt täna õhtuks.

Ajuliselt nukuteatri kunstilise juhi kohusetäitjaks määratud Taavi Tõnisson ütles pärast kohtumist Langiga, et näitlejatel on ebamääras olukorras raske töötada, ehkki suuremate probleemidest on neid säästetud. Siiski usub nukuteatri pere, et kohtumisest ministriga oli kasu.

Kindlustunne kasvas

„Direktorit ei ole kinnitatud, kunstilist juhti ei ole ja meie plaanid on kõik lahtised. Keeruline on töötada ebamääras olukorras, kus sa ei tea, mida tulevik toob. Samas on meid näitlejatena hoitud ja võimaldatud oma tööd teha,” kommenteeris Tõnisson teatri praegust olukorda. „See, kuidas ja kellega juhtkond oma asju ajab, on alati olnud juhtkonna asi. Mitte et me oleksime elanud infosulus, aga meid on püütud kaitsta – meie ülesanne pole teatri dokumentides tuhinemine, vaid igapäevaselt lavale astumine,” ütles Tõnisson.

Tõnissoni sõnul said näitlejad tuleviku suhtes mõningase kindlustunde. „Minister nägi, et me oleme lihast ja luust inimesed, kes tahavad tööd teha, ning ka meie inimesed nägid, et minister Lang on lihash ja luust inimene, kes on valmis küsimustele vastama. Juba see, et ta kohtumisele tuli, oli oluline märk,” oli Tõnisson optimistlik.

Nukuteatri hädad said alguse, kui kultuuriministeerium teatas 1. veebruaril, et siseauditi üksus alustas teatris auditi läbiviimist. ●

Täna Delfis:
Mis järgneb Andrus Ansipi kriitikal Eesti Energia suunal?

Puhkusereiside sooduskampaania!

Eesti suurim sihtkohavalik - **24 erinevat sihtkohta** mugavate otselendudega Tallinnast.
Parimad reisirid, hinnad, eestikeelsed ekskursioonid ja reisijuhid.

Assoori saared - reis Kesk-Atlandi Eedeni aeda 4.-11.9	947 € 799 €	Kreeka - Santorini 3.-10.9	748 € 699 €
Bulgaaria - Varna 9.-16.9	526 € 399 €	Kreeta - Retimnon 7.-14.7	735 € 689 €
Gruusia - Batumi 1.-8.10	736 € 599 €	Küpros 22.-29.10	736 € 599 €
Hispaania - Costa Brava 11.-18.9	776 € 639 €	Portugal - Madeira 2.-9.10, 9.-16.10, 16.-23.10	799 € 649 €
Hispaania - Tenerife 23.-30.10	841 € 777 €	Malta - päikesesaar Vahemeres 14.-21.10	736 € 689 €
Hispaania - Costa del Sol 18.-25.9	799 € 659 €	Maroko - Agadir 30.10-6.11	767 € 699 €
Horvaatia - Opatija 29.7-5.8	736 € 599 €	Lõuna-Portugal - Albufeira 25.9-2.10	768 € 649 €
Horvaatia - Dubrovnik 5.-12.8	841 € 699 €	Prantsuse Riviera - Nizza 19.-26.8, 26.8-2.9, 2.-9.9	735 € 599 €
Lõuna-Itaalia - Sorrento 23.-30.9	736 € 599 €	Prantsusmaa - Provence 19.-26.8, 26.8-2.9, 2.-9.9	735 € 599 €
Itaalia - Sitsiilia 30.9-7.10, 7.-14.10	630 € 499 €	Tuneesia - Sousse 28.10-4.11	584 € 499 €
Itaalia - Lido di Jesolo 22.-29.7, 29.7-5.8	599 € 499 €	Türgi - Kusadasi 8.-15.10	599 € 469 €
Korfu 17.-24.9	662 € 599 €	Jordaania - Surnu- ja Punane meri 15.-22.10	947 € 869 €

Kiirusta, soodushinnad kehtivad kuni 1. maini või seni kuni kohti jätkub!
Kampaania hinnad on antud hotellides*** hommikusöökide või hommiku- ja õhtusöökidega.
Vaata ka meie kultuureise - kõik ekskursioonid juba hinna sees.

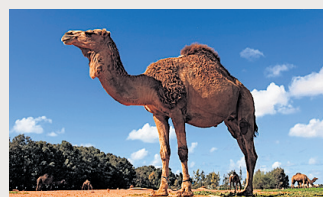
Suur valik kultuuri-, eksootika- ja puhkusereise!

HOLLANDE'I UUS KAAMEL

Mali võimud kingivad Prantsuse presidendile François Hollande'ile Prantsusmaa sõjalise sekkumise eest tänutäheks uue kaameli, kuna Timbaktu perekond, kellele esime-

ne Hollande'ile kingitud kaamel hoiule anti, sõi selle ära. Malist teatati, et kaamel on vahetatud suurema ja parema väljanägemisega isendi vastu ning saadetakse Pariisi. **Delfi**

SAKSAMAA MADALAD PALKAD

Euroopa Komisjon uurib Belgia kaebust madalate palkade kohta mõnedes Saksa firmades, Belgia hinnangul on see ebaõiglane ja rikub konkurentsireegleid. Mõned töötajad saa-

vad nn minitöökohtadel kolmeli eurot tunnis palka ega maksa makse, samas kui Belgias on tasu vähemalt 12–13 eurot tunnis ning selle pealt makstakse ka makse. **Delfi**

Korea poolsaarel sõjaks ei lähe

Analüüs

Son-Taek Wang
Sõul, Lõuna-Korea

Vaenulik retoorika Põhja- ja Lõuna-Korea ning USA vahel on aastaid vana lugu, mitte otsene sõjaohu.

Põhja-Korea provokatsioonid, Lõuna-Korea vastumeetmed ja USA sõjamuskli näitamine said alguse märtsis. Siis võttis ÜRO julgeolekunõukogu vastu otsuse, millega kehtestati Põhja-Koreale sanktsioonid. See oli vastuseks Põhja-Korea veebruaris tehtud tuumakatsetusele, mis oli juba omakorda varasemate julgeolekunõukogu resolutsioonidega keelatud. Millega riik tuumakatsetust põhjendas? Nad osutasid resolutsioonile 2087, mis on vastu võetud 22. jaanuaril. Ka see oli vastus Põhja-Korea varasemale raketikatsetusele. Seekord 12. detsembril vastuseks julgeolekunõukogu juba veelgi varasematele resolutsioonidele.

Korduvad resolutsioonid ja sanktsioonid on nende rikkumiste põhjuseks. Nimelt väitis P'jongyang, et sanktsioonid on ebaõiglasel ja raketikatsetuse keelamine on suveräänse riigi õiguste tõsine rikkumine. ÜRO julgeolekunõukogu 2006. aasta resolutsiooniga on Põhja-Koreale keelatud kõik raketikatsetused raketitehnoloogia arendamiseks. Sellise keelu panemine ja riigi suveräänsuse rikkumine on vastus P'jongyangi raketikatsetustele. Nimelt korraldas Põhja-Korea pealinn kõigest ühel päeval, 2006. aasta 4. juulil seitse raundi raketikatsetusi, sealhulgas kaugmaarakettidega.

Nii võime selles vastastikusel süüdistamises jadas ääri-veeri järeldada, et Põhja-Korea 2006. aastal tehtud järelemõtlema raketikatsetused või sellele vastuseks sanktsioonid kehtestatud julgeolekunõukogu resolutsioon on allikaks probleemidele, millega me nüüd silmitsi seisame.

Väljakutsuv samm

2006. aastal astus Põhja-Korea sellise provokatiivse sammu, kuna USA surus 2005. aasta septembris läbi ebaõiglasel finantssanktsioonid riigi vastu, külmutades nende kontod Banco Delta Asia Macaos. Põhja-Korea taotles USA-lt selle raha – umbes 25

Põhja-Korea juht Kim Jong-un hoiab lõunanaabritel silma peal ja vastupidi, ent Lõuna-Korea eksperdi hinnangul sõda karta ei tasu.

Foto: AFP/Scanpix

miljonit dollarit – vabastamist, kuid suurriik ignoreeris neid soovide viisi. Nii ei olnud P'jongyangil muud valikut, kui astuda mingi tugev väljakutsuv samm, et USA mõistaks olukorra tõsidust. USA jäi aga oma seisukohale kindlaks, kuna nende selgituste

Kui me peame Põhja-Korea retoorikat sõjaliseks, siis on sõda Koreas juba käimas.

kohaselt kasutas P'jongyang pangakontosid oopiumi, võltsdollarite ja salasigarettidega tehtavateks illegaalseks tehinguteks ning rahapesuks.

Niisiis võib küsida: kas oli just paariarigi käitumine praeguste probleemide allikaks? Põhja-Korea ei nõustuks selle väitega kunagi. Nad kinnitaksid, et USA vaenulik poliitika on algseks allikaks. Nad ütlesid, et USA on püüdnud Põhja-Koread isoleerida ja surnuks lämmatada nii sõjalise surve kui ka majanduslike sanktsioonidega. Vaenuliku poliitika ohvrina oligi Põhja-Korea erakordselt isoleeritud ja tal polnud muud valikut, kui USA survele vastu astuda.

Kas siis USA poliitika oli tõesti vaenulik? Võimalik, et jah, kui vaenulik tähendab jäika poliitikat. George W. Bushi administratsioon pidas Põhja-Koread üheks lülits kurjuse teljes ja rakendas aastail 2002–2007 P'jongyangi suhtes karmi poliitikat.

Selle ametlik põhjendus võib olla, et Põhja-Korea tunnistas 2002. aasta oktoobris salajase uraani kõrgrikkastamise programmi olemasolu. Kuid peab olema ka tõelisemaid põhjuseid, sest Bushi administratsioon vihjas juba enne P'jongyangi vastuolulist ülestunnistust, et riigile hakatakse avaldama survet. Tuleks tunnustada, et Bushi administratsiooni karm poliitika oli süüdistustelaine vallandumise oluline osa.

Bushi meeskond tõenäoliselt sellist järeldust ei aksepteeriks. Nad väidaksid, et probleem oli olemas enne nende Valgesse Majja asumist. Põhja-Korea oli paariarigi, millega Clintoni meeskond püüdis ajada rahusobitamise poliitikat. See ei olnud hea poliitika, kuid probleem ei saanud algust mitte Bushi, vaid Clintoni meeskonna vigadest ja Põhja-Koreast endast. Veelgi enam, USA ja Põhja-Korea

vahel 1994. aastal kokku lepitud suhtlemisraamistik osutus heaks näiteks, et P'jongyang petab USA-d. Nii võiks kõlada Bushi poole seisukoht.

Ka Clintoni administratsioon ei lepiks kriitikaga. Nad ütlesid, et püüdsid 1994. aasta leppega lahendada Põhja-Koread puudutavaid spetsiifilisi probleeme. Clintoni meeskond püüdis kasutada vägagi tasakaalustatud meetmeid, nii kaasamist kui ka sanktsiooni-

dega ähvardamist, juhtimaks Põhja-Koread teel normaalse riigi poole.

Sõjaline retoorika

Niisiis, probleemi allika otsimisel jõuame küsimuse juurde: kas president Clintoni kaasamispoliitika oli halb või hea? Kui hea, langeb süü Bushi meeskonnale. Kui halb, tuleks süüdistada Clintoni meeskonda ja Põhja-Koread. Pole kerge otsustada, kumb on õige

Millal võiks olukord Korea poolsaarel parimal juhul rahuni jõuda?

Esmapoolne Sõulis rühma, kes koostaks strateegia lahenduse ni jõudmiseks. Nema on kogu protsessi algpunktiks. Kui projekt algaks kohe, kulaks rühma organiseerimiseks ja strateegia väljatöötamiseks paar aastat.

Järgmiseks sammuks oleks nendes sisepoliitilistes protsessides riikliku poliitika kujundamine. Selleks kulub arvatavasti vähemalt paar aastat. Kolmandaks sammuks on veenda USA-d toetama ja Põhja-Koread osalema, nii et saaks kujundada rahuvahelise solidaarsuse selleks, et käivitada rahuprotsess Korea

poolsaarel. See võtab veel paar aastat.

Viimaseks sammuks on plaanide elluviimine, saavutamaks rahu, võitu ja uhkustunnet. Selleks kulub kaua aega, võib-olla üle kümne aasta, kuid rahu lävepakule peaksime jõudma viie aastaga, kui oleme väga efektiivsed. Muidugi, kui me ei suuda koondada tõhusat strateegia rühma ega veenda kodumaiseid poliitikuid, USA-d ning Põhja-Koread, kui me ei suuda strateegiat ellu viia, võibki aeg kuluma jääda.

Son-Taek Wang

ja kumb vale. Aga siiski saame nõustuda mitme punktiga: Põhja-Korea tuumamataitika oli 1994. aasta lepperaamistiku kontrolli all 2002. aastani; USA-poolne leppe tühistamine viis nii tuumamataitika kui ka muud Põhja-Koread puudutavad probleemid kontrolli alt välja; Bushi Põhja-Korea poliitika kukkus läbi.

Kui me peame Põhja-Korea retoorikat sõjaliseks, siis on sõda Koreas juba käimas. P'jongyangi verbaalsete rünnakute eesmärgiks on ärgitada USA-d läbirääkimistele taha tulema, nii et Põhja-Korea saaks USA-ga rahulepingu. Selle nimel jätkab P'jongyang oma kujutatud sõda superriigiga. Üks ja sama vana lugu, isegi kui lärm on parajasti läinud suureks ja ärritavaks.

Tegelikult on USA kaitsepositsioonil ja Põhja-Korea ründab verbaalsel tasandil. Pole suurt võimalust, et minnakse üle kontrollitava piiri. Ebamugavad konfliktid võivad jätkuma jäädagi, kui Lõuna-Korea strateegid ei saa aru, et nemad on ainsad, kes saavad pakkuda välja rahuplaani. ●

Son-Taek Wang on Lõuna-Korea telekanali YTN diplomaatikakorrespondent, tal on Põhja-Korea uuringute doktorikraad.

KÄRE MÄRTS TÕI EESTI GAASILE MÜÜGIREKORDI

Tänavune märts oli AS-ile Eesti Gaas viimase viie aasta edukaim: müüdi 86,3 miljonit kuupmeetrit gaasi ehk eelmise aasta märtsist 11,2 miljonit kuupmeetrit rohkem. Ettevõtte teatel avaldas olu-

list mõju ilm. „Tegu oli viimase kümnendi kõige külmema märtsiga, kuigi seda leevendas pisut suur päikesepaisteliste päevade hulk,” edastas Eesti Gaas pressiteates. **Delfi**

ESTONIAN AIR

19 pilooti koondas rahalistes raskustes olev lennufirma Estonian Air tegevuse kokkutõmbamise tõttu. Enamik piltoote näeb oma tuleviku pigem välismaal. **ERR**

EESTLASED MÜÜSID TEADLASTE TÖÖKESKKONNA

Skype'i kaasasutajate investeerimisettevõtte Ambient Sound Investments (ASI) väljus kasumlikult teadlaste virtuaalse koostöökeskkonna platvormi Mendeley omanikeringist. Uus tuu-

mikomanik on maailma juhtiv haridussektori kirjastusettevõtte Elsevier. Tehingu maht jääb konfidentsiaalseks. Tehing on ASI jaoks neljanda portfelli ettevõtte müük. **EPL EPL**

Maailma merekaartide uuendaja avab Eestis arenduskeskuse

Intervjuu

Hans Lõugas
tehnoloogiatoimetaja

Aastakümneid merel navigeerimiseks mõeldud seadmeid ja kaarte loonud Navionics nuputab uusi teenuseid.

Navionics tuleb oma mobiil- ja veebiteenuseid arendama Eestisse, räägib ettevõtte juht Giuseppe Carnevali.

●● Varem kasutati merel navigeerimiseks peamiselt spetsiaalseid GPS-seadmeid. Nüüd toimub suur muutus nutitelefonide ja tahvelarvutite poole. Kuidas see teie äri puudutab?

Jah, meie seda muutust põhjustamegi. Aga muutus on ikkagi suhteline. Tegelikult navigeerimiseks, kui sa lähed punktist A punkti B, on vaja ikkagi merel käimiseks sobivat varustust. Vaja on just selle keskkonna jaoks ehitatud instrumente, mis on vee- ja löögikindlad, näitavad eredalt päikesevalguses head pilti jne. Kuid punktist A punkti B liikumine moodustab väga väikese osa ajast, mille hobilaevandusega tegelevad inimesed tegelikult merel veedavad. See on nagu jalgpallimatš, mis kestab kõigest 90 minutit, aga sellest räägitakse nädalaid enne ja pärast mängu.

Me teeme mobiilsete seadmetega seda, et laiendame

hobilaevanduse nautimist peale navigeerimise ka muule merel veedetud ajale. Ja ka väljapoole merd ja paati. iPhone on kogu aeg inimesega kaasas, võimaldab olla ühenduses sotsiaalvõrgustikega ja ka hiljem merel oldud aega läbi elada.

●● Nutitelefonide ja tahvlite kasutajatel on valida tohtu hulga tasuta rakenduste vahel. Inimesed ongi harjunud tasuta või heal juhul paariuuste rakendustega. Teie äpid maksavad 25–50 eurot. Kas rakenduste kaudu kaartide pakumine on kasumlik?

Ameeriklastel on ütlus, et tasuta lõunaid pole olemas. Iga asja eest tuleb maksta ja tasuta rakenduse puhul pommitatakse sind reklaamidega või maksad sa oma privaatsusest loobumisega. Aga väike protsent rakendusi tuleb ots otsaga kokku. Ainult mõni üksik – nagu Angry Birds – teenib kasumit.

Oluline on luua teenus, mis pakub inimestele nii palju väärtust, et nad on valmis selle

„Uuendame iga päev kaarte. Isegi USA kaitseministeerium ei jõua seda teha.”

eest maksta. Näiteks saab igaüks tasuta telerit vaadata, kui ta pistab aknast välja tavalise antenni. Aga kui sa satelliidi püsti paned ja maksad, saad hoopis paremat teenust.

Meie pakume samuti kvaliteeti: me uuendame iga päev oma merekaarte. Isegi USA kaitseministeerium ei jõua iga päev oma kaarte uuendada, neil võtab see kaks nädalat. Teine näide: kütusehinnad võivad eri sadamates väga palju varieeruda. Sadamate vahel on aga suured vahemaad ja raken-

duse abiga parima hinnaga sadamat valides võib säästa mitu korda rohkem raha, kui maksab meie rakendus.

●● Tasuta rakendusi kasutades ei või kunagi kindel olla, millal arendaja pankrotti läheb.

Jah, mina ei vaata kunagi näiteks tasuta rakendusi, parem kulutan tasulise peale dollari või kaks.

●● Millal te Eestis arenduskeskuse avate?

Firma on asutatud ja praegu oleme värbamisfaasis. Oleme värvanud tegevjuhiks Raul Vahisalu. Tema koostab praegu meeskonda. Ainus küsimus ongi, kui kiiresti me suudame õiged inimesed palgale võtta. Loodetavasti on see paari kuu küsimus.

●● Eesti IT-sektoris tuntakse muret tööjõu puuduse pärast ja avaldatakse survet va-

litsusele, et haritud tööjõudu oleks lihtsam sisse tuua. Milliga teil õnnestub sobivaid töötajaid meelitada?

Heade inimeste leidmine on igal pool suur väljakutse. Meil on väike ettevõtte, kus töötavad inimesed, mitte suur korporatsioon, kus inimesest saab number. Meie esimese navigeerimiseseadme leiutamine enne GPS-i on võrreldav kompas-

si loomisega, seega tegeleme tõelise innovatsiooniga. Elustiil on ka oluline.

Olen aru saanud, et eestlastele meeldib looduses liikuda, ja seegi on oluline osa meie ettevõttest. Me ei otsi inimesi, kes oskavad ainult koodi kirjutada, vaid kes ka ise tooteid väljas kasutavad.

Ma arvan, et meil oleks Eestis hea potentsiaal kasvada. ●

Tegutseb üle maailma

- Navionicsi peakorter asub Itaalias.
- Kokku on neil ligi 500 töötajat, neist 100 Itaalias, 50 USA-s ja ülejäänud peamiselt Indias.
- Peale selle on neil näiteks Austraalias, Suurbritannias,

Prantsusmaal, Hollandis esindatud, mis on peamiselt müügikontorid.

●● Eestis pööratakse rõhku veebiteenustele, sealhulgas on oluline osa mobiililarkvara arendamisel.

Navionicsi merenavigatsiooni rakendused valmivad Eestis ka iPadi jaoks.

Fotomontaaž: Peeter Sepping

Lätis avastati Nõo vorstist hobuseliha

Läti veterinaaramet teatas, et Nõo lihatööstuse toode-
tud Parmesani vorstist leiti
10% hobuseliha.

Nõo tegevjuht Toomas Kruustük selgitas, et hobuseliha sisaldanud vorsti Eestis ei müüdnud ja ka Lätis võeti toode teisipäeval müügist tagasi. Tõsi, tegelikult oli kontrollitud partii seal juba peaaegu otsas. Toodetud oli see Kruustüki sõnul eelmise aasta lõpus, kui hobuseliha teema ei olnud veel aktuaalne ja ei osatud kahtlustada, et tooraine võiks olla midagi muud kui lubatud veiseliha.

„Mis on oluline, on see, et tegu on kvaliteetse toorainega ja tarbijale terviseohtu ei ole,” rõhutas Kruustük. Alates veebruarist, kui Euroopas tuli ilmsiks veiseliha asemel hobuseliha kasutamine, on tarnijatelt palutud kinnitust, et tegemist on ikka tõesti veiselihaga.

Päritolu ei teata

Mis riigist tooraine sisse toodi, ei osanud Kruustük öelda. Ta kinnitas, et Nõol on mitu tarnijat. „Eelmisel aastal olime sunnitud kasutama importtoorainet,” selgitas ta, kuid lisas, et 90% liha on siiski kohalik.

Veterinaar- ja toiduameti toiduosakonna juhataja Henele Lamp selgitas, et amet ei ole Euroopa Liidu kiirhoiatusüsteemi kaudu Läti veterinaarametist Nõo toodete hobuselihasisalduse kohta veel ametlikku teadet saanud.

„Läti pädev asutus on juhtumist informeerinud veterinaar- ja toiduameti peadirektorit. Saadud info oli aluseks menetlustoimingute algatamisel AS-i Nõo Lihatoöstuse suhtes,” selgitas Lamp eile. „Toimingute eesmärgiks on välja selgitada tooraine päritolu, millest kõnealune partii oli valmistatud, ja kohustada vastavast toorainepartiist valmistatud tooted turult tagasi kutsuma,” lisas ta. ●

Martina Niin, Harry Tuul

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:

Mis on saanud 500 000. tallinlasest?

» Vanemad lootsid **REKORDBEEBI** eest saada korterit, aga said vaid auraha.

Maaleht
HEA EESTI LEHT

Sel nädalal
Messileht

LOE VEEL:

» **MAALEHT ANNAB NÕU**, mille järgi tasub valida kohalike valimiste kandidaate.

» **MAHLAKEVAD LÄHENEB**: kas ka kuusest ja haavast on võimalik mahla saada?

a

ARVAMUS

THATCHERIST

Margaret Thatcheri teeneks ja süüks peetakse paljut, mida ta ei teinud. Ta ei hävitanud heaoluühiskonda – Britannia on tänapäevalgi märkimisväärtne heaoluriik.

BRITI-EESTI KIRJANIK ABDUL TURAY (ERR)

DOPINGUST

Huivitav, millega Eesti suusaliit Kõksi meeskonna panust hooaja pidulikult lõpetamisel tunnustab? Kas elu lõpuni tasuta numbritubadega Karupesa hotellis?

POSTIMEHE AJAKIRJANIK PRIIT PULLERITS
OMA VEEBIPÄEVIKUS

TEADUSEST

Et teadusraha on jagatud väga paljude vahel, on üldine palgatase vilets ja edukatele normaalse palga maksmiseks tuleb seadust rikkuda.

AKADEEMIK TARMO SOOMERE (SIRP)

KAHE KÜMNENDI jooksul ei ole Lõuna-Eestile leitud Vene turgu asendavat väljundit

Nurgast välja

Arved Breidaks

lõunaestlane

Võru- ja Setumaad nimetatakse aegajalt üldistavalt Eesti kagunurgaks, mis Eesti poliitilise kaardi järgi on üsna tabav väljend, võttes ühtlasi kokku ka selle piirkonna mentaalse ja majandusliku reaalsuse – nurka surutud.

Ida pool seisab ees kõrge okastraated, mis normaalselt läbikäimist takistab; lõunas küll füüsiline piir puudub, kuid seal puudub see „miski“, mis on rahvaid aegade algusest peale suhtlema kehutanud.

Kagus olles jääb üle pöörata pilk kas põhja või läände, sooritada sinnapoole meeleheitlik nurgast-välja-hüpe või jääda paigale konutama. Rohkem võimalusi ei näi olevat, sest iga koolilaps teab, et Võru on mahajäänud koht, kus midagi ei toimu. Taasiseseisvunud Eesti esimene põlvkond on üles kasvanud sellise teadmise-ga, mis on muutnud lahkumise täiskasvanuks saamise lahutamatuks näivaks osaks.

Perspektiivitusest tingitud väljavoolu näitlikustamiseks võib tuua statistikat Kagu-Eesti elanikkonna vanuselise struktuuri, majandusliku aktiivsuse, maksulaekumiste, haridustase-me, tööhõive, kultuuritarbimise kohta. Aga võib teha ka tiiru Võrus, Põlvas, Antslas ja seda kõike otse näha.

Jõukad 1980-ndad

Ometi on siin alati usutud, et millalgi saabub pööre, mis toob hea aja tagasi. Kagu-Eesti, aga ka Peipsi-veerne Ida-Eesti pole sugugi alati olnud mahajäämuse ja vaesuse võrdkuj.

Heast ajast on inimestel erinevaid mälestusi. Nooremate jaoks olid need 2000-ndate keskpaigas, kui tööjõud kiiresti kallines, nende vanemate aga 1980-ndate lõpus, kui ettevõtlus Eestis legaliseeriti.

Arvestades, et Kagu- ja Ida-Eesti elanikkond on suhteliselt eakas, siis valdavalt peetaksegi heast ajast rääkides silmas

1980-ndaid, mil maakodus kasvatatud kartuli, kurgi ja sibulaga oli võimalik Vene linnades väga head ja ausat äri teha.

Mälestus sellest ajast pole kadunud, kuigi 1990-ndatel peeti „põhjatu Vene turu“ taga igatsejaid tagurlasteks, kes on valmis paari kurgikoorma eest isamaa maha müüma. Küm-nend hiljem muutusid nad veidriks, kes pole aru saanud, et Euroopa Liidu siseturg on palju perspektiivikam ja väikepõllumajanduse aeg on ammu möödas.

Kahtlemata on Eesti majanduse Euroopa Liidu turule orienteerumine olnud riigile kasulik. Tajun ka realiteeti, mis on muutnud Venemaa turu meie jaoks mitte kõige lihtsaks partneriks. Teisalt tuleb tunnistada, et mitte kõik Eesti piirkonnad pole oma „logistilise puude“ tõttu suutnud Eesti läänestumisest kasu lõigata.

Euroopa Liidus veedetud kümnendi jooksul on ka Kagu-Eesti teid ehitatud ja seltsimaju üles loodud ning põllumajanduslik suurtootmine on jalad alla saanud, kuid inimestel puudub siin elamiseks perspektiivitunne. Jutt ei käi mõnest tühjaks jäänud setu külast Eesti–Vene piirialal, vaid Eesti mõistes üsna suurest maa-alast, mida nimetatakse Eesti kagunurgaks.

Kahe kümnendi jooksul ei ole sellele piirkonnale väljundit leitud. Ei ole sündi-

nud ideed ega ideede kogumit, mis taastaks majanduse vereringe, et riigi sumbunud nurgast saaks sadam, olgugi keset maismaad.

Pööret pole tulnud

Ei saa öelda, et poleks proovitud. Eesti regionaalpoliitika tegijad on eeldanud, et kui ehitada mahajäänud maakondadesse eura rahaga ilusad kooli- ja rahvamajad ja head ühenduste ning eraldada aktivistidele

Mitte kõik piirkonnad pole oma „logistilise puude“ tõttu Eesti läänestumisest võitnud.

Las venelased tulevad ja söövad kurke siin – toorelt, marineeritult, hapendatult.

projektiraha, siis elavdab see kohaliku majandust, loob töökohti ja pidurdab väljarännet.

Eeldus pole vale, aga see on ainult pool rehkendust. Need investeeringud on ainult väljavoolu pidurdanud, kuid oodatud pööret pole toimunud. Rääkida saab üksikute edulugudest, aga mitte ühe piirkonna majanduslikust tärkamisest.

Kagu-Eesti ja Peipsiveere majanduslik edu sõltus ja sõltub praegugi Vene turust. See on lihtsalt nii välja kujunenud. Venelastega kauba tegemine on meile sama normaalne, nagu tallinlastele soome turistide teenindamine. Aeg on muu-

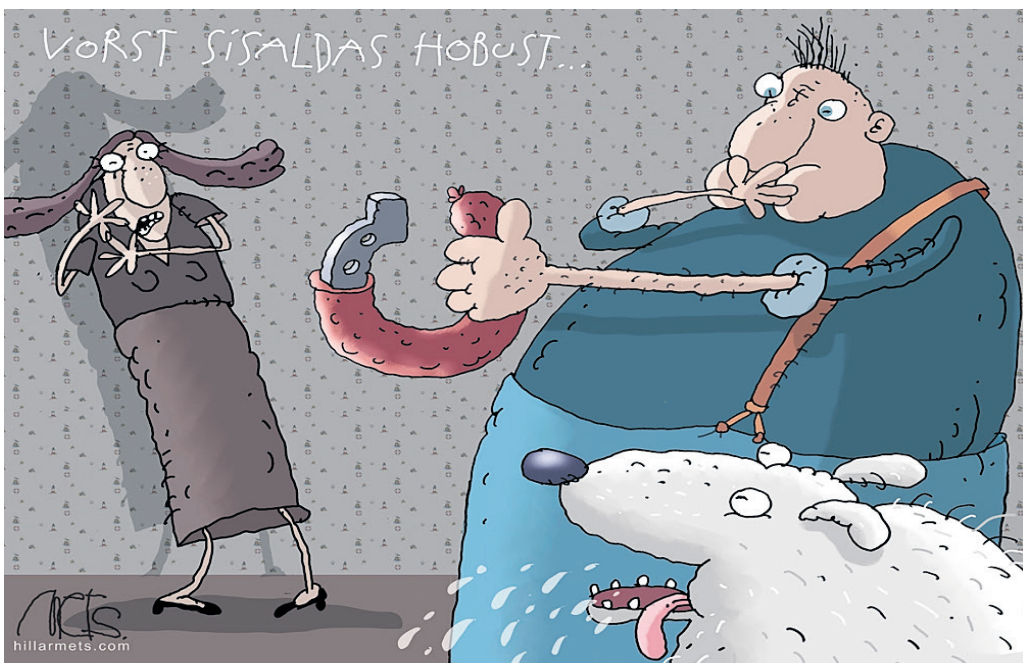
tunud ja kurgikoormaga Pihkvasse enam ei pääse. Pole meil ka enam neid kasvatajaid, kes võiksid sellist äri ajada. Pealegi on idaäri riskantne – elussigadele pandi piir ajutiselt kinni ja suletuks see jäigi.

Seestap on venelastega kõige parem äri ajada koduõuel. Kurgikoormat ei pea tingimata ise Pihkvasse vedama, vaid las venelased tulevad ja söövad neid siin – toorelt, marineeritult, hapendatult. Sinna kõrvale sobib pakkuda head Eesti sealiha kartulitega ja isu tõstmiseks Eesti viina. Pakkuda võib venelastele ka häid spaasid, kalliskive, kinnisvara ja kindlatele partneritele isegi elamisluba.

Kui mõnel valitsusel peaks pähe tulema mõte, et raha võiks riiki voolata mitte ainult põhjast, vaid ka kagust, siis tasuks mõelda võimalusele kehtestada venelastele ühepoolne viisavabadus. Kui see tundub liiga radikaalne, siis vähemalt seada sisse piirialadel kehtiv viisavaba suhtlemine, nagu see toimib näiteks Poola ja Kalinigradi oblasti vahel.

Kagu-Eestile tähendaks see, et Tartust kaks korda suurema Pihkva elanikud pääseksid viisata üle piiri käima, mis tekitaks üsna kiiresti vajaduse uute kaubandus- ja teenindusruumide järele, tööjõu, inimeste järele. Me ei kõssitaks enam tige-dalt nurgas, vaid naerataksime ehk siiramaltki kui Tallinna teenijannad soome ostjatele. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

NETIKOMMENTAARID

Ohutussaarel tabab jalakäijat mudapilv

Netikommentaare Priit Simsoni intervjuule Florian Lan-gega: „Liikluspsühholoog: jalakäija ei pea mitu korda rohelist tuld ootama“, EPL 10. aprill. Liikluspsühholoog ütles, et sõidutee ületamiseks mõeldud kohtadel, kus jalakäija peab mitu korda ootama rohelist tuld, suureneb liikluseeskirjade vastane punase tulega teeületuste arv 200 korda.

●●See, et keset sõiduteed – ohutussaarel – tuleb järgmist rohelist tuld oodata, on jalakäijate suhtes jõhker. Esiteks on seal õudne seista, kui mõlemalt poolt suured ja väikesed autod mööda kihutavad. Teiseks tuleb seista kohutava mudavihma sees, mida autode rattad üles keerutavad. Kui sõidutee ääres üleminekut oodates saab veel poripilve eest sammu tagasi astuda, siis ohutussaarel pole taganeda kusagile – eest ja tagant käib musta pori näkku ja kuklasse. Kes on autojuht, teab, missuguse mustusekihi mõõdasõitev sõiduk autole jätab. Eks seesama porikiht kata ka tee ääres kõndivate/seisvate ja ohutussaartel ootavate inimeste rõivaid, nägu, juukseid, kotte. Autol paned kojamehed tööle ja tuuleklaas on puhas. Aga jalakäija?

●●Inglismaal foorita ülekäiguraja lähedal seista ei või, autojuhid jäävad seisma, et äkki tahad minna üle tee. Fooridega ülekäiguradadel võivad aga inimesed punase tulega vabalt üle sõidutee minna, kui autosid parasjagu teel näha ei ole. Keegi ei passi ega trahvi neid. Igati mõistlik. Tallinnas on paljudes kohtades need n-õ nupule vajutamise jalakäijate foorid. Inimesed vajutavad nupuke, kuid roheline tuli ei tule ega tule. See ei ole normaalne. Kohalikud, kes olukorda teavad, ei vajutagi enam neid nuppe, vaid marsivad punasega üle sõidutee.

●●Jalakäija (ja inimene üldse) täidab reegleid hea meele-ga siis, kui need on vajalikud. Foorid on vajalikud, kui liiklus on nii tihe, et muidu üle sõidutee ei pääseks. Meil aga topitakse foore kõikvõimalikesse ja võimatusesse kohtadesse. Tallinnas on 310 fooriga ristmiku, aga igal ristmikul on kümneid foore. Linnas kõndides kulub niimoodi pool ajast seismisele. Loomulikult hakatakse nii seadusi rikkuma. Paistab, et see lõputu

fooride püstitamine on kellelegi hea äri. Kannatame aga meie kõik. Või tahetakse sellega testida inimeste seaduskuulekust? Või õpetada hoopis seadusi rikkuma, sest just siin saab väike inimene aru, et seadusi võib ja peab rikkuma, et üle sõidutee jõuda.

●●Fahle maja poolt Prisma poole minnes on jalakäijate foori rohelise tule põlemise aeg nii lühikeseks timmitud, et üle sõidutee jõuab ainult tötates. Vanemad inimesed seal rohelisega ohutussaareni ei jõua.

●●Mõned ohutussaared on nii väiksed, et sinna on väga raske ja ohtlik ennast koos lapsevankriga ära mahutada. Paha on vaadata, kuidas emmed-issid koos lastega punase tulega üle sõidutee lähevad, sest rohelist tuld tuleb liiga kaua oodata ja kui jõuad tee keskele, tuleks uuesti mitu minutit oodata. Rääkimata sellest, et kui sopane ilm on, siis saad mõlemalt poolt korraga sopaseks.

●●Huivitav foorilahendus on Tallinnas Narva kohviku juures. Ohutussaare tõttu on sõidutee ületamine alati tükeldatud nii, et mere poolt lähenejad peavad iga lüli ületamist ekstra ootama.

●●Lasnamäel Mustakivi Selveri ja Lasnamäe Centrumi vahelisel ristmikul ei ole teinekord üldse liiklust, aga seal on kolm foori ja inimene peab siis seal passima külma, vihma ja tuule käes.

●●Tallinna kesklinn on üereguleeritud ja jalakäijate huvidega pole arvestatud. Linn peaks ka eelkõige mõtlema siin elavatele inimestele, mitte valglinnastunud autoomanikele.

●●Pean iga päev läbima mitut ristmiku, kus jalakäijate rohelise tule põlemise aeg on nii lühike, et vaid sörkjooksu tehes jõuab üle sõidutee.

RAHULOLEMATUSEST

Kõik edukad riigid jõuavad piisavalt jõukaks saades teatud kriisilukorda. Ootused muutuvad.

PRESIDENT **TOOMAS HENDRIK ILVES**
RIIGIKOGU EES

MAJANDUSEST

Kokkuhoid ei toimi. Võla-koormat pole võimalik vähendada eelarvepuudu jääki vähendades.

MILIARDÄR **GEORGE SOROS**
(THE GUARDIAN)

SUITSETAMISEST

Tubakatööstuse dokumentide analüüs kinnitab, et tubakatootjad on arendanud mentooliga sigarette, et ahvatleda noori suitsetamisega alustama.

WHO ESINDAJA EESTIS **MARGE REINAP**
(POSTIMEES)

VASTUTUSEST

Jutud juhtide vastutusest ajavad hobusegi naerma pärast seda, kui Estonian Airi sohu vedanud Taskila lahkus ametist suure kompensatsiooniga.

AJAKIRJANIK **LAUR UUDAM** (ÖHTULEHT)

MARI-LIIS LILLE kõne oli dramaatiline vastu võimuhegemoonia tule müüri pörkamine

Lubatud ja keelatud kriitika

Anders Härm

kultuurikriitik

Oma 2001. aastal avaldatud raamatu „Repeating Lenin” („Korrades Leninit”) lõppsõnas ütleb Slavoj Žižek, et Lenini suurus seisneb selles, et ta ei kartnud õnnestumist – vastupidi negatiivsele paatosele, mida võib vasakpoolses mõtteloos jälgida Rosa Luxemburgist Adornoni, kus ainus autentne akt on tõeline ebaõnnestumine, nurjumine, mis paljastab kehtiva võimukonstellatsiooni sisemised vastuolud. Kusjuures ka ebaõnnestuda tuleb õigesti, sest Adorno järgi on olemas kahte sorti nurjumist – mitteautentne, mis tuleneb küündimatuses ja autentne, mis heidab valgust sotsiaalse koosluse piiridele, ja piiratusele. Ja mida dramaatilisemalt nurjutakse, seda uhkem see žest on, seda võimsamalt võimu kuriteod nähtavaks saavad.

Lugesin minagi Mari-Liis Lille loomeliitude pleenu mi mälestusüritusel peetud kõnet ja olin liigutatud, sest tekst oli kirklik ja intensiivne. Jah, muidugi peaksid kultuuritegelased saama paremat palka, pered toetust, homod abelluda, venelased vene keeles õppida jne. No raske on mitte nõus olla. Ma arvan, et ühtegi teksti pole viimasel ajal nii massiivselt Facebookis jagatud kui seda. Inimesed rõõmustasid, sest oli leitud keegi, kellega sai identifitseeruda umbes nii nagu Andres Mähariga „Käi perse” monoloogis NO99 „Ühtses Eestis”.

See, mida teeb Mari-Liis Lill, on ilus ja see on poeetiline. Ja muidugi me teame, et sellest ei juhtu mitte midagi, sest see on üks järjekordne dramaatiline ja suurejooneline ja vägagi autentne ebaõnnestumine, vastu võimuhegemoonia tule müüri pörkamine.

Tegelikult on siin kaks olulist küsimust: esiteks, kas libe-

raalse demokraatia raames, mida pole keeruline mõista üksnes neoliberaalse kapitalismi poliitilise vormina, on üldse võimalik mingitki tegelikku muutust läbi viia? Ning teiseks, kas me tegelikult, päriselt ikka tahame seda kõike?

Žižeki sõnul on tänapäeval võimalik kirjutada ja mõelda, mida tahes, tingimusel, et see ei häiriks kehtivat poliitilist konsensust. Kriitilise teemana on lubatud kõik: „Globaalse ökokatastroofi eelaimus, inimõiguste rikkumine, seksism, homfoobia, antifeminism, kasvav vägivald mitte üksnes kaugetel maadel, vaid ka meie suurlinnades, esimese ja kolmanda maailma, rikkaste ja vaeste vahelised lõhed, meie igapäevaelu kohutav digitaliseerumine jne.”

Kriitiline intellektuaal

Lille ettekande tuules kirjutas Iivi Anna Masso ühes kommentaaris, et tänapäeval, kui kõik on lubatud, on väga keeruline olla kriitiline intellektuaal. Tegelikult on pigem vastupidi, see on väga lihtne. Või siis see on väga lihtne kuni sinnamaani, kuni sa tegeled mõne isoleeritud küsimusega nagu geide õigused või venekeelsed koolid ega sea kahtluse alla liberaalse demokraatia legitiimsust üldiselt.

Igasugune rahulolematuse impulss isloeeritakse, taandatakse üksikjuhtumiteks, sest sellisena on need teemad hallatavad ja kontrollitavad. Just üksikjuhtumiteks taandamine, nende teemade postpoliitiline käsitlemine ning teistest aktuaalsetest küsimustest lahutamine muudab nad võimude jaoks mugavaks. Nii võib ühel või teisel teemal pidada lõputuid simulatiivseid debatte – meil on ju sõnavabadus –, ilma et peaks kunagi midagi tegema. Rääkida võib nii palju, et tekib kindlus, et kunagi ei juhtu midagi.

Nii kaua, kui need heterogeensed teemad geiabeludest õpetajate palkadeni ei ole võrdustatud ja omavahel seostatud, asetatud ekvivalentsuhtelatesse, kui ühe või teise teema eestkõnelejates ei nähta isenda liitlasi ning välditakse nende muutumist omavahel seostatud poliitiliseks platvormiks, ei juhtu midagi. Nii kaua me jääme hulgima üksikjuhtumite administratiivsesse merre,

Kirjutada võib, mida tahes, kuni see ei häiri kehtivat liberaaldemokraatlikku konsensust.

Kasvule orienteeritud majanduse ideeks ei saagi olla muu kui „rohkem kapitalismi”.

sest võimuaparaadil on resursi tegelda nende teemade tapmisega, samal ajal kui nn kodanikuühiskonnal neid vahendeid napib.

Kas näiteks venekeelse hariduse eest võitlejad on ikka valmis võitlema homode õiguste eest ja vastupidi või ametiühingud astuma välja ökokatastroofide vastu või ökoaktivistid seisma päästjate palkade eest? Ja kas me ikka tegelikult ka tahame, et midagi muutuks? Või me lihtsalt naudime iga lüüasaamise nukkerülevat poeetilisest mõõdet? Nohistame vaikselt nurgas rahvakogu teha, president heatahtliku baatjuška kombel ohje hoidmas, vibutame üheskoos sõrmekest Reformierakonna ja Keskerakonna suunal. Võibolla me oleme liiga mugavad, et tegelikult ka viia läbi mingisugune reaalne muutus?

Probleem seisneb Žižeki arvates selles, et näilise kõikelubava sõnavabaduse taga laiutab üks totaalne mõtle-

miskeeld, mis liberaaldemokraatliku neoliberaalse hegemoonia raames tähendab igasuguse tõsiseltvõetava kehtivale korrale väljakutse esitamise katse pareerimist lausega: „Ükskõik kui heasoovlikud teie kavatsused ka ei oleks, viib see automaatselt Gulagini!” Meie ajupesu on nii täiuslik. Tegelik sõnavabadus tähendab õigust seada kahtluse alla kehtivat liberaaldemokraatlikku poliitilist konsensust, või see ei tähenda midagi, ütleb Žižek.

„Teha Leninit”

Žižeki arvates tuleks meil praeguses olukorras „teha Leninit”, või nagu tema väljendub – teda korrata – mitte ideoloogilises mõttes, vaid situatsiooni mõttes, milles ta ennast Esimese maailmasõja puhkedes leidis. 1917. aastal viisid Lenini aprilliteesideni tema totaalne pettumine Lääne-Euroopa sotsiaaldemokraatides, kes 1914. aastal valisid „rahvusliku patriotismi liini” ning hääletasid sõja poolt. Ta ei suutnud sellist Internatsionaali ideaalide reetmist algul uskuda ja pidas seda Tsaari-Venemaa luure sobinguks. Just see katastroof, ütleb Žižek, saab sündmuseks, mis paneb aluse revolutsioonilisele Leninile. Tal puudub sellel hetkel parteisisesele, rääkimata ühiskonnast laiemalt igasugune toetus ning isegi Nadežda Krupskaja pidas ideed demokraatliku ajutise valitsuse kukutamise, politsei ja armee laialisaatmisest, sõjast väljaastumisest jms hullumeelsuseks.

Žižeki idee „Lenini kordamisest” ei tähenda tema juurde „tagasi-pöördumist” ei ideoloogilises ega ka muus plaanis, vaid samade impulsside otsimist tänasest poliitilisest olukorrast, kus liberaalne demokraatia on üksnes globaalse kapitalismi poliitiline vorm, kus tegeldakse üksikjuhtumite ning elu administreerimisega, sest keegi ei julge selgelt öelda, et kogu sellel parlamentaarsel loksutamisel ei ole mingit mõtet, kui pole võimalik välja vahetada kehtivat majandussüsteemi. Ka meie oleme jõudnud olukorda, kus vanad poliitilise võitluse vahendid on osutunud kasututeks. Paljud kurdavad, et ühiskonnas pole suuri ideid.

Ekspansiivse, üksnes kasvule orienteeritud majanduse olukorras ei saagi olla muud ideed kui „rohkem kapitalismi”. Võimu diskursus, mille kõige paremaks kehastuseks on meie rahandusminister, näib olevat justkui ümberpööratud variant mingist totrast Nõukogude-aegsest õpikust: elu pole läinud piisavalt helgeks sellepärast, et Euroopas on veel liiga palju kommunismi. Ja kui me juurime välja viimasegi kommunismi alge, siis saab tõeline õnn meie õuele.

Ühesõnaga, Žižeki moraal näib olevat, et hoolimata sellest, et praegusel hetkel ei tundu revolutsioon olevat või-

malik, peaks selle just nimelt algatama, sest muidu võib olla liiga hilja. Ja kui kellelgi peaks olema kõhklusi seoses totalitarismi väljavaadetega, siis võib lugeda Kommunistliku Partei manifesti. Kui välja arvata kaks või kolm punkti, on suurem osa seal esitatud ideedest praegu igati normaalne osa laguneva heaoluühiskonna liberaalsest konsensusest, mis meie jaoks on vältimatu reaalsus: üldine hääleõigus, õigus tasuta haridusele, üldine tervishoid ja pensionid, lastetööjõu kasutamise keelustamine jne. Kui me oleme nõus, et see ei ole totalitarism, siis mida me kardame? ●

Tallinna Linnavaaramet

TEATAB

Tallinna Linnavolikogu 4. aprilli 2013 otsusega nr 47 otsustati:

Müüa avalikul kirjalikul enampakkumisel Harju Maakohtu kinnistusosakonna Tallinna kinnistujaoskonna kinnistusregistriosas number 15442401 kantud korterimand, asukohaga Harjumaa, Tallinna linn, Piritä linnaosa, Tuule tee 18 mitteiluruum R (üldpind 66,9 m², katastritunnus 78402:204:9600, sihtotstarve 55% elamumaa ja 45% sotsiaalmäa), alghinnaga 65 800 eurot.

Objekti ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist ning notariaalse müügilepingu sõlmimisega seotud kulud tasuvad ostjad. Otsuseid on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

Tallinna Haridusamet

TEATAB

Tallinna Linnavolikogu 4. aprilli 2013 otsuse nr 39 alusel asutada mu-nitsipaallasteasutus Tallinna Kihnu Lasteaed Tallinna Haridusameti hallatava asutusena 1. mail 2013.

Tallinna Haridusamet

KUULUTAB VÄLJA

avaliku konkursi

Tallinna Heleni Kooli (Ehte 7)

direktori

ametikoha täitmiseks.

Kandidaatidele esitatavad nõuded:

- vastavus haridusministri 26. augusti 2002 määruses nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded” nägemis-, kuulmis- ja liitpuudega õpilaste kooli direktorile sätestatud nõuetele;
- vastutustunne, korrektsus ja täpsus;
- koostöövõime ja väga hea suhtlemisoskus;
- arvuti kasutamise oskus;
- õpi- ja otsustusvõimelisus, analüüsi- ja planeerimisoskus.

Konkursil osalemiseks esitada järgmised dokumendid:

- kirjalik avaldus;
- elulookirjeldus, sh töö- või teenistuskäik;
- ametikohale esitatud nõuetele vastavust tõendavate dokumentide koopiad;
- tegevuskava haridusasutuse juhina;
- muud dokumendid, mida kandidaat peab oluliseks.

Dokumendid palume esitada **29. aprilliks 2013**

Tallinna Haridusametile aadressil Estonia pst 5a, 10143 Tallinn või digiallkirjastatult e-aadressile tiina.vainrauh@tallinnlv.ee, märgusõna „Konkurs”.

Lisainformatsioon telefonil 640 4975 või 640 4595.

Miks me vajame pidevalt D-vitamiini?

D-vitamiini vaegusest

võivad meile märku anda luuvalud, lihaste nõrkus ja ka sage kukkumine.

Tiiu Liebert
toitumisteadlane

D-vitamiin on tuntud kui terve luude vitamiin – see tagab kaltsiumi ja fosfori normaalse imendumise peensoolest, mille tulemusel moodustuvad tugevad luud ning hambad. Luud muutuvad tugevaks ja tihedamaks kuni 30. eluaastani, pärast seda algab tasapisi luude hõrenemine ja siis on väga oluline omastada piisavalt D-vitamiini.

Viimase 15 aasta teadusuuringute valguses vaadeldakse D-vitamiini kui hormooni, millel on oluliselt laiem mõju, sest paljude rakkude membraanidel on D-vitamiini retseptorid. D-vitamiini madalat taset seostatakse suurema riskiga haigestuda pahaloomulistes kasvajatessse, diabeeti, südamehaigustesse, tuberkuloosi ja teistesse infektsioonihai-gustesse. D-vitamiin mõjutab ka immuunsüsteemi ja lihas-

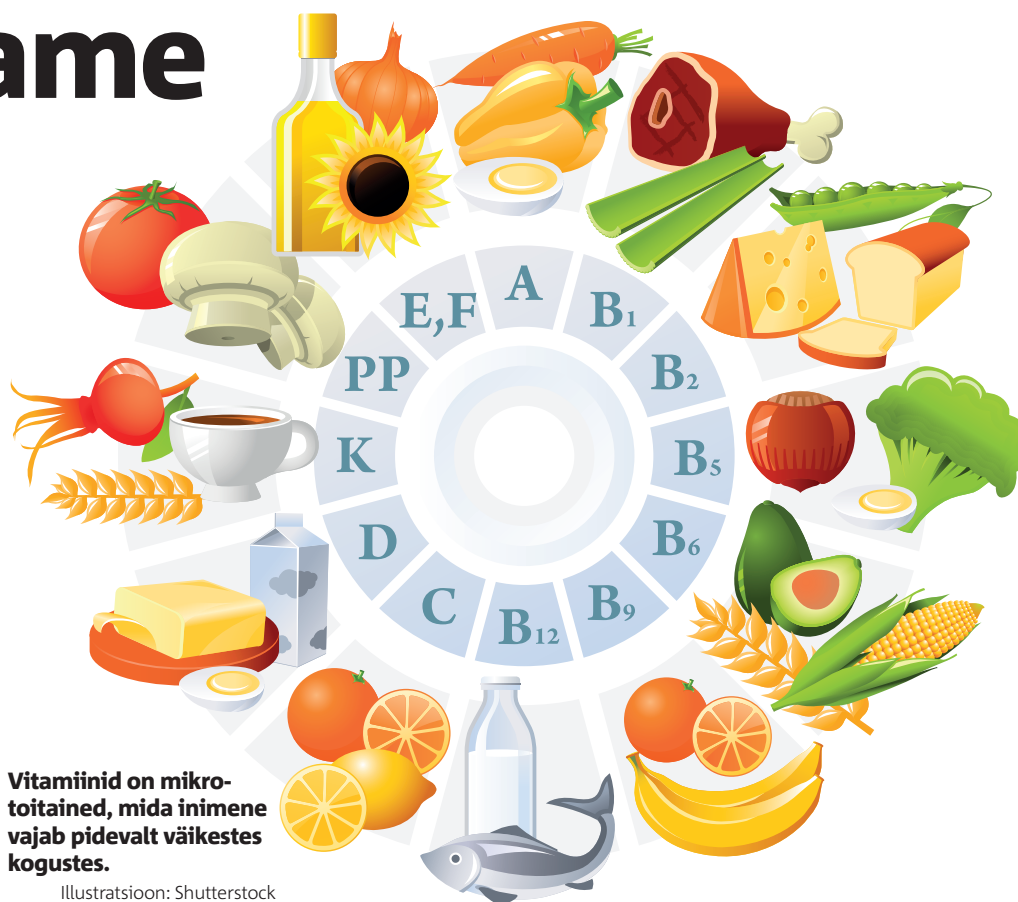
te funktsioone, tugevdab lihaseid, parandab koordinatsiooni ning vähendab kukkumiste ohtu. Soomes on näiteks I tüübi diabeeti haigestumine väga suur ja uuringud näitavad, et piisav D-vitamiini kogus raseduse ajal vähendab suhkurtõve levikut. Teised uuringud on aga näidanud, et D-vitamiin võib tõsta insuliini aktiivsust II tüüpi diabeetikutel.

D-vitamiini vaegusest võivad märku anda luuvalud, lihaste nõrkus ja sage kukkumine, kuid vaegus võib esineda ka igasuguste sümptomitega. Parim viis selle avastamiseks on D-vitamiini sisalduse määramine veres.

D-vitamiini tase madal

D-vitamiini staatust hinnatakse vere D-vitamiini metaboliidi – kaltsidiooni – taseme järgi. Kui see on alla 25 nmoli/l, on tegemist avitaminoosi ehk puudusega. Kui see jääb aga alla 50 nmoli/l, on hüpovitaminoos ehk vähesus ning optimaalne tase on 75–80 nmoli/l. Toksiiline on üle 250 nmoli/l.

2010. aastal peeti Tartu ülikoolis D-vitamiini alane konverents, kus tõdeti, et Eesti elanike D-vitamiini tase on liiga madal. Paar aastat varem tehtud uuring näitas aga, et ligi kolmel neljandikul Eesti elanikest oli talvisel ajal D-vitamiini hüpovitaminoos, raske puudus oli aga kaheksal protsendil ja isegi suvel oli ligi kolmandikul elanikest hüpovitaminoos. Optimaalne D-vitamiini tase püsis talvel vaid kolmel ja suvel 12 protsendil uuritavatest.

Vitamiinid on mikrotoitained, mida inimene vajab pidevalt väikestes kogustes.

Illustratsioon: Shutterstock

D-vitamiini allikad: toit, rikastatud toiduained, päike ja toidulisandid.

D-vitamiini soovitusd Eestis

Eestis kehtivate toitumissoovituste kohaselt vajavad enim D-vitamiini kuni kaheaastased lapsed, rasedad ja rinnaga toitvad emad ning üle 60-aastased, kellele soovitatakse tarbida vajaliku koguse saamiseks toidulisandit (10 µg). Ohutu D-vitamiini tarbimise ülempiir on kuni üheaastastel lastel 25 µg, kuni

kümneaastastel 50 µg ja täiskasvanutel 100 µg.

Soomes kehtestati enne ajakohastatud toitumissoovituste valmimist D-vitamiinile uued toitumissoovitused. Lisaks väikelastele soovitatakse D-vitamiini toidulisandit aasta läbi ka 2–18-aastastele (7,5 µg) ja üle 60-aastastele (20 µg).

nike D-vitamiini tase on liiga madal. Paar aastat varem tehtud uuring näitas aga, et ligi kolmel neljandikul Eesti elanikest oli talvisel ajal D-vitamiini hüpovitaminoos, raske puudus oli aga kaheksal protsendil ja isegi suvel oli ligi kolmandikul elanikest hüpovitaminoos. Optimaalne D-vitamiini tase püsis talvel vaid kolmel ja suvel 12 protsendil uuritavatest.

D-vitamiini allikad

D-vitamiini saab toidust, rikastatud toiduainetest, UVB-kiirguse toimet päikesest ja toidulisanditest. Piisavat kogust D-vitamiini on toiduga raske saada, sest põhiliseks allikaks on ainult rasvased kalad (lõhe, forell, heeringas). Samal ajal hoiatab Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) kalakasvandustes kasvatatud kala liigsöömise eest, sest see võib sisaldada dioksiini.

Hea võimalus olukorra leevendamiseks on toiduainete rikastamine D-vitamiiniga. Soomes alustati näiteks piima rikastamist juba kümme aastat tagasi ja uuringud näitavad, et see on D-vitamiini staatust kõvasti parandanud. Piim on parim toiduaine D-vitamiiniga rikastamiseks, sest sealt saame elutähtsaid mineraalaineid ja vitamiine. Eriti oluline on piimas sisalduv kaltsium, mille paremaks omastamiseks on vaja D-vitamiini. Seetõttu on tore, et ka meil alustati piima rikastamist D-vitamiiniga – kahest klaasitäiest saab kätte 40% päevasest Eestis soovitatud D-vitamiini kogusest. ●

SANOFI

HOIA OMA MAKSA!

**Alkohol, rasvane toit
ja ravimid võivad
kahjustada maksa!**

Essentiale Forte N
Toimeaine: essentsiaalsed fosfolipiidid
Näidustus: maksa toksilis-toitumusliku kahjustuse ja kroonilise hepatiidi toetusravi.

See ravim ei asenda vajadust vältida maksa kahjustavaid aineid (näiteks alkohol).

Käsimüügravim.

Tähelepanu! Tegemist on ravimiga. Enne tarvitamist lugege tähelepanelikult pakendis olevat infolehte. Kaebuste püsimisel või kõrvaltoimete tekkimisel pidage nõu arsti või apteekriga!

KÜSI APTEEGIST!

Täiendav info müügiloo hoidjalt:
sanofi-aventis Estonia OÜ
Pärnu mnt 139e/2, 11317 Tallinn, Eesti,
tel: +372 627 3484 või
www.ravimiamet.ee

Kondoomid kadusid hetkega

Õpilased teavad, mis on HIV ja kuidas viirus levib, ent ei pea seda veel enda probleemiks.

Kaire Talviste
kaire.talviste@epl.ee

Möödunud nädalal toimus HIV-teemaline eriprojekt, mil vabatahtlikud ja koalitsiooni „Ettevõtted HIV vastu” töötajad käisid üle Eesti 7.–12. klassesidele rääkimas HIV-st, aidsist ja turvalisest seksuaalkäitumisest. SA Terve Eesti varustas vabatahtlikud õpetajad teabe, infovoldikute ja kondoomidega. Samuti soovitusel anda vähemalt kaks tundi, et õige tunne kätte saada. Julguse nii intiimse teemaga terve klassitäie õpilaste ette ilmuda pidi iga õpetaja endas nädala jooksul ise leidma.

Minu esimene tund möödus justkui unenäos ja jalavärin ei läinud ka tunni lõpuks üle. Järgmisel päeval oli juba oluliselt lihtsam, sest teadsin, et kõige hullemad fantaasiad sellest, kuidas õpilased mind mädamunadega loopima hakkavad või julmalt proovile panevad, ei pea kaugeltki paika. Reaalsus on sootuks vastupidine: õpilased on tagasihoidlikud ja neid peab julgustama, et nad kas või pöidlaga märku annaksid, mida nemad arvavad.

Kondoomide olulisus

Kuigi ilmselt on iga küllalisõpetaja salasooviks leida noortega ühine keel, kujuneb 45 minutit pigem loenguvormis ettekandeks kui südamest südamesse vestluseks. Hirmu, et aega jääb üle, hajutab juba esimesel korral tunnikell, mis heliseb ootamatult liiga vara.

Minu esimene tund oli 12. klassi noortega, kellest on statistika põhjal vahekorras olnud peaaegu pooled. Pidasin oluliseks rõhutada kondoomi tähtsust ja uurisin, mis võiks olla nende meelest põhjused seda mitte kasutada.

Üks tütarlaps ütles julgelt välja, et partner ei taha. Mõttekäik, et ilmselt pole partner kasutanud kondoomi siis ka oma varasemates suhetes, aitas olukorda hoopis teise külje alt näha. Üks noormees arvas, et kondoom on ebamugav. 0,003 mm ebamugavust või HIV (või mõni muu suguhaigus)? Valiku teeb igaüks ise. Oluline on olla teadlik, et see on valiku koht.

Teadlikud noored

2010. aastal korraldatud TAI uuringust („HIV-i teemaatika-ga seotud teadmised, hoiakud ja käitumine Eesti noorte hulgas”) selgus, et oma esimese seksuaalvahekorra ajal kasutas kondoomi ligi 78% 14–18-aastastest noortest. Kondoomi kasutamata jätmise peapõhjuseks nimetasid noored usaldust partneri suhtes. Umbes kolmandik ei kasutanud kondoomi, sest ei pidanud võimalikuks, et partneril võiks olla HIV või muu sugulisel teel leviv haigus. Kõige vähem oli neid noori, kes töid kaitsmata vahekorra põhjuseks oskamatuse kondoomi kasutada või ei julgenud oma partneriga sellest rääkida.

Sellele, et noored kasutavad kondoomi päris julgelt, sain kinnitust tunni lõpus, mil jäin õpetajaga veel juttu ajama ja lauale asetatud karbitäis kondoomi valgukiirusel tühjaks kanti.

Ka koalitsiooni „Ettevõtted HIV vastu” tegevjuht Keit Fomotškin kinnitab, et noorte teadmised HIV levikust ja käitumispraktika kondoomi kasutamisel on iga aastaga paranenud, ent trendi jätkumiseks on pidev teavitustöö koolides äärmiselt vajalik.

Selle küsimuse esitasin järgmisel päeval 9. klassi õpilastele. Tõusid vaid mõned arglikud käed, pigem kõhklevad kui veendunud. Aga kui mõelda, et Eestis on u 12 000 HIV-positiivset (rohkem kui Haapsalu linnas elanikke), kellest hinnanguliselt 4000 ei

Noorte suhtumine kondoomi kasutamisse paraneb iga aastaga.

Foto: Shutterstock

Igal aastal lisandub üle 300 uue HIV-positiivse ja neid on kõikjal Eestis.

tea, et on viirusekandjad. Et igal aastal lisandub meil üle 300 uue HIV-positiivse, et iga 80. tööealine on viirusekandja ja neid on kõikides Eesti maakondades? Kuidas selline tõde tundub?

Projekt kestab

Viirus levib üha enam seksuaalsel teel ja enim nakatuvad viimastel aastatel tööealised elanikud vanuses 25–49. Kas viirusekandja võiks välimuse järgi ära tunda? Neid tunnuseid pole ja kui testimas ei käi, ei pruugi inimene enne kuue kuni kaheksa aasta möödumist, kui ilmnevad esimesed

sümptomid, sellest teada saada. HIV-positiivne võib olla ka väga soliidne ja haritud inimene, kes on samuti arvanud, et see on süstivate narkomaanide probleem.

Kuigi näis, et õpilaste tähelepanu on häiritud ilusast päikeselisest ilmast, näitas tunni lõpus tehtud kiirtest, et nad panid hoolega tähele. Teadmiste kontrollküsimuste vastused olid õiged.

Sarnaseid teadmisi jagati nädala jooksul ligi tuhandele õpilasele, tunned jätkuvad terve aprilli jooksul. Kokku loodetakse jõuda vähemalt 1500 õpilaseni. Tegu on juba nel-

jandat aastat toimuva koalitsiooni „Ettevõtted HIV vastu” eestveetava eriprojektiga. Keit Fomotškin sõnul on HIV-teemaliste külastundide eesmärgiks toetada koolide tervise- ja inimeseõpetuse õpetajaid. „Õpetajatest ja nende oskuslikust teemakäsitlusest sõltub palju. Paraku pole üle pooltel inimeseõpetuse õpetajatel vajalikku erialast ettevalmistust. Soovime HIV-teemalise eriprojektiga rõhutada, et riik peaks õpetajate vastavasse ettevalmistusse ja täiendusõppesse senisest märksa tõsisemalt suhtuma ja sellesse investeerima,” selgitab ta. ●

Kuidas HIV-i nakatumist vältida?

- Mis on HIV ja mis on aids?
- Mida tähistavad järgmised arvud? 8470, 4000, 394
- Milliste kehavedelikega HIV levib? – veri, higi, tatt, sülg, uriin, rinnapiim, sperma, tupevedelik, okse
- Kuidas võib HIV-i nakatuda? – ujulas, sünnitamisel, ühiskäimlas, tätoveeringut tehes, sääsehammustusega, seksides, võõra verejooksu peatades, suudeldes, süstalt kasutades, aevastades ja köhides, kallistades
- Kuidas HIV-i nakatumist vältida?

Samad küsimused esitasin 9. klassi õpilastele

- Et HIV on inimese immuunpuudulikkuse viirus ja aids omandatud immuunpuudu-

likkuse sündroom, teadis 5 õpilast 20-st.

- Kaks õpilast pani täielikult tükkesse meie kurva statistika: 8470 HIV-positiivset, hinnanguliselt 4000 inimest ei tea, et on viirusekandjad, ja 394 aidsihaiget.
- Noored nimetasid õigesti kehavedelikke, millega HIV levib (veri, sperma, tupevedelik, rinnapiim), ent päris täpse vastuse andsid kaks noort. Ainult üks arvas, et viirus võib levida oksega, ent see oli ka ainuke vale vastus.
- Küsimusele, kuidas võib HIV-i nakatuda, tuli üks täielikult korrektne vastus: kindel jah sünnitamisel, süstalde kasutamisel (kui tegemist on korduvalt kasutatava süstlaga), seksides ilma kondoomita; risk on olemas tätoveeringut tehes ja võõra verejooksu pea-

tades. Paljud ei teadnud, et HIV-i võib nakatada sünnitamisel.

- Vaid üks õpilane arvas, et viiruse võib saada suudeldes, ja üks, et ühiskäimlas – need on valed vastused. Tunni lõpuks, kui materjal oli läbi võetud, ei tulnud enam ühtegi vale vastust. Sama tubli oli 12. klass.
- Seda, et HIV-i eest kaitseb kondoom, teadsid kõik. Et tuleb hoiduda võõra verrega kokkupuutest, kui inimesel on haavalt ja et süstlaid ei tohi korduvalt kasutada, teadsid kuus noort.
- Mitmed küllalisõpetajad jätkavad koolides käimist aasta läbi ja projektiga saavad liituda kõik koolid ning vabatahtlikud õpetajad.

Vaata täpsemalt
www.tagasikooli.ee.

Sinu naha heaks!

Bio-Carotene N30
+ APTEEK 1

Bio-Carotene N90
a. Apotheke

Aprillis kuni -20%

Pakkumine kehtib vaid hästi varustatud apteekides.

Taani kvaliteettoode firmalt
Pharma Nord
www.pharmanord.ee

TALBOTILT UUS PLAAT

Täna ilmub möödunud aastal Tallinn Music Weekil Skype'i auhinna võitnud Eesti raskero-kiansambli Talbot teine kaavamängiv „Scaled”, millel on kuus pikka kompositsiooni. **EPL**

ALLALAADITAVA MUUSIKA VÕIDUKÄIK

1 miljard digislingit on ostenud Suurbritannias. 2004. aastal, kui üksiklugude allalaadimismüük käima läks, soetati nädalas keskmiselt 500 000 sing-

lit, praeguseks on see arv kolm miljonit või enamgi. Kõigi aegade populaarseim digisingel on Adele'i „Someone Like You”, millele järgneb Maroon 5 „Moves Like Jagger”. **NME**

SUMERA SOOLOKONTSERT

Homme kell 19 esineb Mustpeade majas pianist Kadri-Ann Sumera, kes esitab Scarlatti, Bachi ja Haydni muusikat. Kontsert toimub 17. aprillil ka Tartu ülikooli aulas. **EPL**

Kumu näitab arvutimänge

Kumus saab proovida kõikvõimalikes žanrites Prantsuse ja Saksa arvutimänge.

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epl.ee

Goethe ja Prantsuse instituudid tähistavad Eestis Élysée sõpruslepingu 50 aasta juubelit Kumu avatud näitusega „Mängime?!” kus näidatakse läbilõiget Prantsuse ja Saksa moodsamatest videomängudest. Kõiki eksponaate võib loomulikult ise näppida.

Kuraatorid on püüdnud pakkuda võimalikult mitmekesist valikut: esindatud on erinevad platvormid ja juhtimissüsteemid ning oluliselt varieerub ka ekraani suurus. Žanri poolest on esindatud nii peavoolul kui ka eksperimentaalsemad lahendused.

Loogika ja piltmõistatused

Näiteks klassikalist rollimänguseiklust esindab Saksa Deep Silveri ja Piranha Byte'i piraadi-slasher „Risen 2: Dark Waters” (2012), strateegiat sakslaste Related Designi ja Prantsuse Ubisofti koostöös tehtud sõjamäng „Anno 2070” (2011) ning jalgpallijuhimist USA suurfirma Electronic Artsi ning sakslaste Bright Future'i tehtud „Fussball Manager 13”.

Ohtralt on väiksematele lastele sobivad žanre, kus saab hüpel-dada, seigelda ja lihtsamaid loogikaülesandeid lahendada. 22 väljapandud mängu seas on ka tavatumaid lahendusi. Sakslaste mängu „Trauma” (2011) autoõnnetusest pääsenud peategelane seikleb ringi oma unenägudes. Suurelt seinalle kuvatud pilt ja mängu juhtimisviis ise on sisukirjeldusega sobivalt hallutsinogeensed. Prantslaste mängu „And The Rhino Says” (2012) ainuke eesmärk on tabada ekraanil liikuva musta kärbsesga punast. Kuid tänu järjest keerulisemaks muutuvale piltmõistatusele treenib see nii tähelepanu, pildimälu kui ka koordinatsiooni ja on ilmselt kasulik igas eas inimesele.

Nagu koostajad osutavad, saabki videomänge kasutada ka näiteks ajutraumaga inimeste isiklike kõvaketaste taaskäivitamiseks. Rääkimata sellest, et mõõdukas koguses mängimine on lõbus ja vähendab seega stressi. ●

„Mängime?! Arvutimängud Prantsusmaalt ja Saksamaalt”

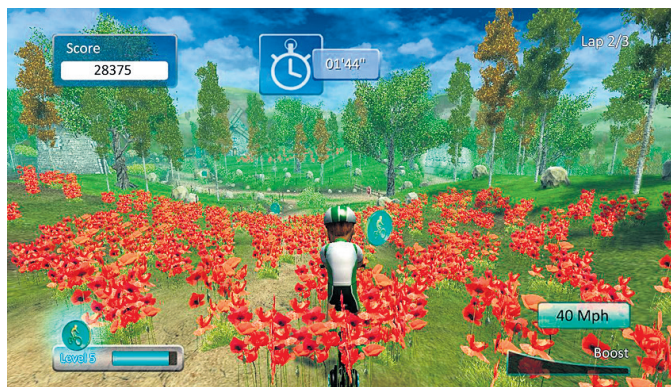
NÄITUS

Avatud 5. aprillist 30. juunini
Kumu fuajees

Mänge saab proovida eri platvormide ja ekraanidega.

Fotod: Eero Vabamägi, kaadrid mängudest

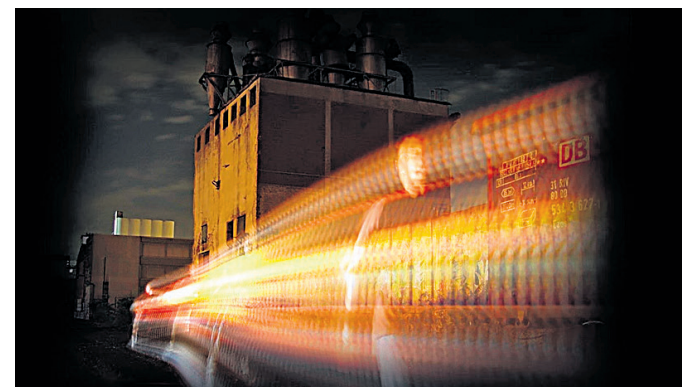
Prantslaste „CyberBike 2” mängija istub ka füüsiliselt sadulas.

Saksa spordisimulaator „Summerstars 2012”

„Anno 2070” tegevus toimub veeuputusejärgses maailmas.

„Trauma” pakub unenäolisi kaadreid.

Eesti jalgpall leidis koha Hispaania filmis

Mängufilmi võttepäevad toimusid ka Eestis, kõrvalrolli sai Taavi Eelmaa ja jalgpallurid.

Andres Laasik
andres.laasik@epl.ee

Päikselsel Hispaania lõunarannikul Málaga toimuvall filmifestivalil esilinastub 22. aprillil Hispaania ja Portugali mängufilm „Diamantes Negros”, mis pajatab jalgpallist, sealhulgas ka Eesti omast.

„Diamantes Negros” („Mustad teemandid”) jutustab Aafrika mandrilt pärit jalgpallis andekate noorte poiste saatuses – nimelt satuvad nad Euroopa suures jalgpalliäris inimkaubanduse ohvriks. Filmi süžee kohaselt toimub osa tegevust edukal Põhja-Euro-

pa jalgpallimaal ning tegijate soovil ja soodsa juhuse tahtel sai selleks Eesti.

Filmi kuvand viib ellu Eesti poliitikute geopoliitilise soovunelma haakida Eesti Põhja-maade külge. Kolme päeva jooksul tehtud võtetelt peaks

Eesti osalust filmiprojektis hispaaniakeelses meedias üldjuhul ei mainita.

filmi jõudma kaadrid jalgpallurite saabumisest Tallinna lennujaama ja FC Flora treeninguväljakul Lillekülas tehtud treeningult.

Eesti teemasid kinnistab veel näitlejana Taavi Eelmaa, kes mängib filmis ühte koha-

likku jalgpallitegelast. „Filmi terviku seisukohast on ta muidugi kõrvaltegelane, kuid Eestis üles võetud episoodides on Taavil keskne roll,” rääkis Veermäe eesti näitlejate panusest. Veermäe väitel mängis Eelmaa tegelast, kes kuulus heade, mitte halbade kuttide hulka.

Sügisel Eesti kinodes

Filmis näeb osalemas ka kohalikke jalgpallureid ja treene-reid. Mis puutub Hispaania-poolsesse näitlejatruppi, siis see on niisamuti igati esinduslik – peategelasi kehastavad Carlos Bardem, Guillermo Toledo ja Ana Risueño on muljetavaldava filmograafia-ga tähed.

Eesti võtted tehti filmistuudio Menufilmid OÜ erainvesteeringu abiga. „Lisaks filmi Eestis näitamise õigusele on

meil õigus filmi tuludele vastavalt meie investeeringu protsendile,” ütles produtsent Anu Veermäe. Ta kinnitas ka tõsi-asja, et rahapaigutamise tasuvusele avaldab otsest mõju külastajate arv kinodes, kui „Diamantes Negros” eeloleval sügisel meie kinodesse jõuab. Eesti osalust 1 259 600-euroses filmiprojektis hispaaniakeelses meedias üldjuhul ei mainita.

16. korda toimuv Málaga filmifestival on kujunenud Hispaania filmi ülevaatefestivaliks ja võistlusprogrammi pääsemine tähendab, et seal on teos juba põnevamate hulka arvatud. Filmi lavastaja Miguel Alcatund on just Málaga auhindadega pärjatud. Kas Eesti osalusega film ka mingeid auhindu võidab, selgub 27. aprillil, kui festival lõpeb. ●

Filmivõtted Lilleküla staadionil

Foto: Menufilmid

S SPORT

MANU OSTIS FALCAO

Manchester Unitedi jalgpalli-meeskond on jõudnud Madridi Atleticoa kokkuleppele ründetähe Radamel Falcao üleminekus. 27-aastane Falcao on lõõnud tänavu juba 22 väravat. **Delfi**

KANEPI KAOTAS MAAILMA 81. REKETILE

Pikalt vigastuspausilt naasnud Kaia Kanepi (WTA 37) teekond Poolas BNP Paribas Katowice Openi tenniseturniiril lõppes teises ringis. Eesti esireket kaotas eile maailma edetabelis 81.

kohal paiknevale tšehhitari-le Karolina Pliskovale 5 : 7; 3 : 6. Matš kestis poolteist tundi. Avaringis oli Kanepi alistanud 6 : 1; 6 : 1 poolatari Sandra Zaniewska (WTA 196). **Delfi**

FLORA KAOTAS

Jalgpalliklubi FC Flora mängis 25-kordse Soome meistri HJK-ga, vastu tuli võtta kaotus 0 : 1. Meie meeskonnal häid võimalusi praktiliselt polnudki, kirjutas klubi koduleheküljel. **Delfi**

Borussia kirjutas end 69 sekundiga ajalukku

Dramaatilise kohtumise kaotanud Málaga süüdistas kaotuses kohtunikku ja Euroopa jalgpalliliitu.

Kristi Kirsberg
kristi.kirsberg@epl.ee

Kui kaua kestab 69 sekundit? Täpselt nii kaua, et mee-
leheide pöördus rõõmuks ja eduõhin lõputuks kur-
buseks. Jalgpallifännid mäleta-
vad, kuidas Manchester United
alistas 1999. aasta Meistrite
liiga finaalis Müncheneri Bayeri
2 : 1 väravatega, mille nad
lõid esimesel ja kolmandal üle-
ajaminutil.

Poolfinaali jõudmine ei tähenda, et Borussia oleks mänginud imeliselt.

Üleeile hilisõhtul ei olnud tegu
küll finaliga, kuid Dortmundi
Borussia sai hakkama vähe-
malt sama suure teoga: täpselt
samuti esimesel ja kolmandal
ülejajaminutil lõõdud vära-
vatega, mida jäi lahutama 69
sekundit, purjetasid nad pool-
finaali, jättes Málaga 2 : 3 ka-
otusega tuld ja tõrva sülitama.

Kohtumine, kus nii Málaga
teine kui ka Borussia kolmas
värav lõõdi suluseisust, jääb
kahtlemata ajalukku. Mängu
on juba nimetatud ajalooli-
seks ja erakordseks, Hispaania
ja Saksamaa ajalehed pealkir-
jastasid lugusid kui „Sulusei-
sude õudusunenägu”, „Kuidas
surnust üles ärgata” ja „Jalg-
palli saladuslik ilu”. Ometi,
vähemalt sakslased ei läinud

oma meeskonna ülistamisega
liiale, saades väga hästi aru, et
rohkem kui miski muu män-
gis rolli õnn.

Näiteks Süddeutsche Zei-
tung märkis, et Borussia üle 15
aasta poolfinaali jõudmi-
ne ei tähenda, et mees-
kond oleks mängi-
nud imeliselt, vaid
et saatus oli seekord
soosivam.

Patune Platini?

Málaga, kellel oli võit juba
peaaegu taskus, kulutas eil-
se päeva süüdistamisele. Pea-
treener Manuel Pellegrini
ütles Marcale, et neid liht-
salt ei tahetud nelja seas näha
ja veerandfinaalis ei nähtud
mitte jalgpalli, vaid rassismi
võidukaiku.

Málaga mängija Joaquín,
kes lõi kohtumise avavärava,
läks veel kaugemale, süüdistas
mängutulemuses Euroopa
jalgpalliliitu (UEFA). „Kaht-
lustame, et Michel Platini
(UEFA president – toim) ja
kõik teised UEFA-s tahtsid,
et me edasi ei pääseks. Nii-
sugused asjad juhtuvad vaid

väikeste
klubide-
ga,” lisas ta.

Mõistagi len-
das nooli ka män-
gu vilistanud kohtuni-
ku Craig Thomsoni poole.
Málaga juhid otsustasid oma
südame rahustuseks kirjutada
ametliku protesti, sest nende
hinnangul on häbiväärne, et
liiga veerandfinaali vilistab ini-
mene, kelle tegevus on alpool
igasugust arvestust. „Sellist
tööd pole teeninud ei mees-
konnad ega kummagi poo-
le põidlahoidjad,” sõnas Pel-
ligrini. ●

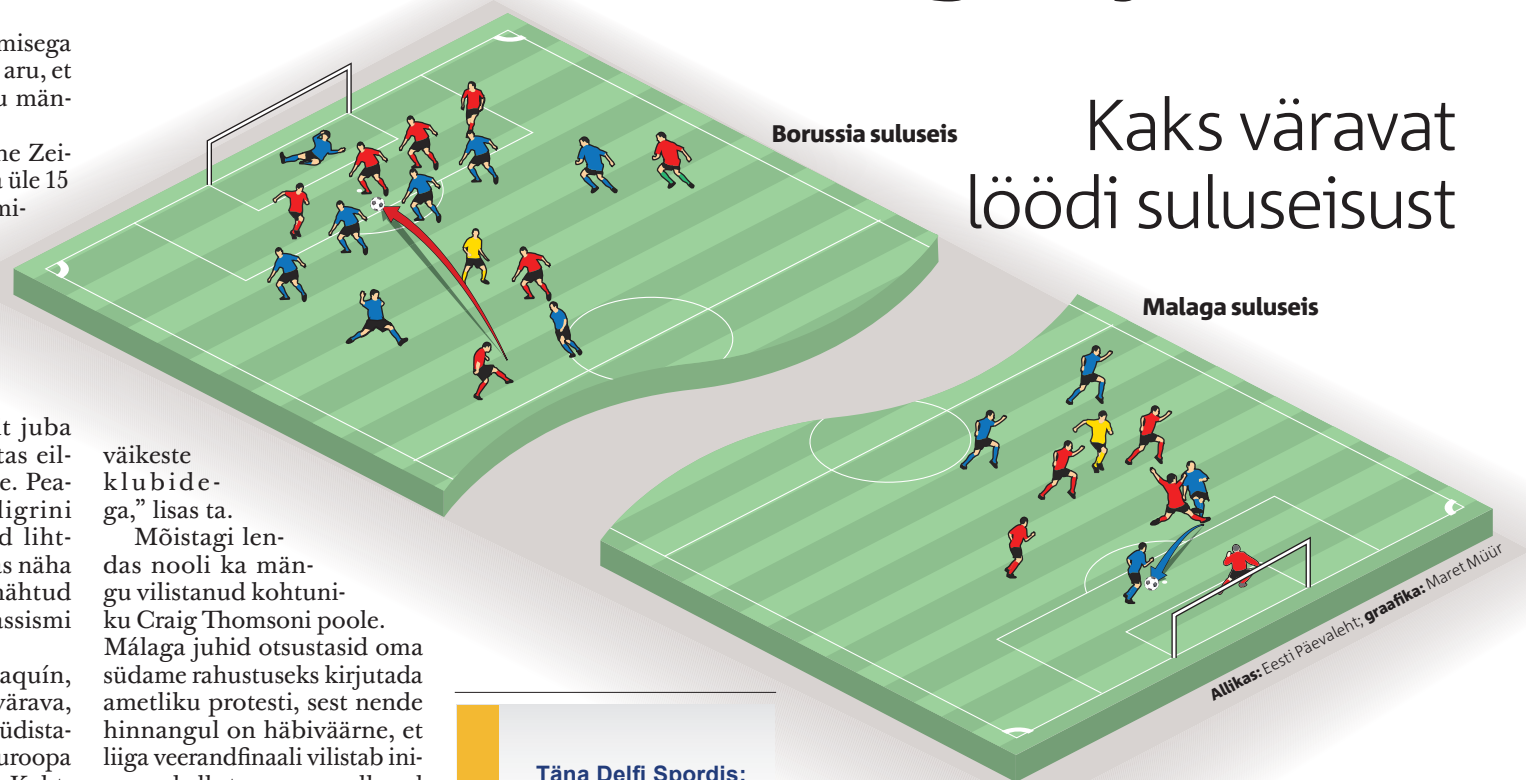
Meistrite liiga veerandfinaalid

**Istanbuli Galatasaray – Mad-
ridi Real 3 : 2 (0 : 1), kokku 3 : 5**
57. Emmanuel Eboué, 70. Wesley
Sneijder, 72. Didier Drogba
– 7. Ja 90. Cristiano Ronaldo
Dortmundi Borussia – Málaga
3 : 2 (1 : 1), kokku 3 : 2
40. Robert Lewandowski, 90.
+ 1. Marco Reus, 90. + 3. Feli-
pe Santana – 26. Joaquín,
82. Eliseu

Pettunud Málaga kaitsja Demichelis...

Kaks väravat
lõõdi suluseisust

Täna Delfi Spordis:
Otseülekanne kell
20: kes asub juhtima
võrkpallifinaali?

... ja Dortmundi mängijate Santana ja Subotići rõõmupidu

Fotod: AFP/Scamix, AP/Scamix

KORVPALLI MEISTRILIIGA VEERANDFINAALID

TTÜ KK - TYCO RAPLA

68 : 82

TTÜ KK: Erik Keedus 16, Kiur
Akenpää 14, Andrew Arnold 10,
Kristjan Makke 10

TYCO Rapla: Rait-Riivo Laane 31,
Martin Paasoja 12, Illimar Pilk 11,
Martin Dorbek 11

Kolmepunktiivisked: 36,8%–33,3%; **kahepunktivisked:** 56,7%–48,7%,
lauapallid: 31–32; **blokid:** 4–0

RAKVERE TARVAS – PÄRNU KK

89 : 81

Rakvere Tarvas: Brandis Raley-
Ross 20, Reimo Tamm 20, Maris
Laksa 18, Kaido Saks 18

Pärnu KK: Kristjan Kitsing 21,
Augustas Peciukevicius 21, Osval-
das Matulionis 19, Kristjan Evert 9

Kolmepunktiivisked: 42,3%–30,8%; **kahepunktivisked:** 45,8%–60,5%,
lauapallid: 36–39; **blokid:** 3–5

TARTU ÜLIKOOL/ROCK – VALGA MAKS&MOORITS 85 : 65

Tartu Ülikool/Rock: Joosep Too-
me 20, Rain Veideman 17, Justin
Ingram 15, Egidijus Dimsa 10

Valga Maks&Moorits: Raitis Gra-
fs 15, Joonas Järveläinen 15, Vel-
jo Vares 12

Kolmepunktiivisked: 29,2%–30,2%; **kahepunktivisked:** 57,1%–50,0%;
lauapallid: 30–32; **blokid:** 4–3

Tuli natuke vastikult kindel võit, sest
edaspidi läheb palju raskemaks

Indrek Ruut

Rapla peatreener

Esimese veerandfinaali edu koh-
ta võiks öelda, et natuke vasti-
kult kindel võit tuli. Kuid loo-
mulikult loodame nii ka jätkata.
Kuid samas on selge, et ega see-
ria ole veel kaugeltki läbi. TTÜ
teeb omad järeldused ja veel ras-
kemaks läheb. Enne mängu sai

räägitud, et kui me nende tagu-
mistel ei lase mängu teha, pei-
tub seal ka mängu võti. Tegime
oluliselt vähem pallikaotusi kui
vastased (Rapla oli üheksa palli-
kaotust, TTÜ-l koguni 21 – toim),
samuti võitsime ka lauavõitluse.
Usun, et need kaks aspekti saavad
kogu seerias otsustavaks. Kumb
meist neis parem on, jõuab ka
poolfinaali.

Raap ja Hämarsalu ei teinud
parimate killast sooritust

Mait Käbin

Pärnu mängedžer

Põnevast mängu jagus, kuid meie
ei pakkunud maksimaalset soori-
tust. Pärnu kanged mehed Rannar
Raap ja Taavi Hämarsalu ei näi-
danud ka parimate killast soori-
tust. Vastastel olid seevastu Rei-
mo Tamm ja Brandis Raley-Ross
tahtmist täis ja tegijad. Neid oli

raske hiljem peatada ja lisaks vi-
kas Kaido Saks meid üle.

Kaitsemäng oli meie esime-
ne suur miinus, mis kohe silma
jäi. Sellest hoolimata tekkis koh-
tumise lõpus veel võimalus, kuid
leeduka läbimurre ei tabanud ja
vastane läks oma teed. Esime-
ne mäng oli napilt, kuid kindlalt
nende käes. Pärnus ei pruugi neil
asjad nii hästi õnnestuda.

Rock pani oma paremuse
lõpuks ikkagi maksma

Kristi Kirsberg

sporditoimetuse juhataja

Korvpalli meistriliiga põhiturniir-
il teiseks jäänud Tartu Ülikool/
Rocki meeskonna edu Valga ees
oli oodatud. Joosep Toome ja Rain
Veidemani juhtimisel alustas Rock
hästi, kuid kindla võidu kindlustas
alles viimasel veerandajal.

Pärast põhiturniiri lõppu jäi

Rockil rohkem kui nädal aega
play-off-mängude eel füüsilist
ettevalmistust teha. Kuigi kahek-
sa seas ei ole tartlastel arvatavas-
ti vaja kõike välja panna, ei kavat-
se peatreener Gert Kullamäe ega
mehed ühtegi kohtumist kergelt
võtta. Põhiturniiril alistas Tartu
Valga meeskonna 59 ja 29 punk-
tiga. Kaks järgmist kohtumist pee-
takse Valga koduväljakul.

Jaan Kirsipuu: Kangerti roll võib tiimis kasvada

Intervjuu

Aet Süvari
toimetaja

Mullu jalgrattasõidu

Astana profitiimi spordidirektorina tööle hakanud Jaan Kirsipuu räägib oma tööst meeskonnas.

●●**Pool aastat tööd Astana meeskonnas on sul seljatanud. Millega oled selle aja jooksul tegelema?**

Olen käinud kolmes ettevalmistuslaagris – novembris oli tutvumislager Montecatinis Itaalias, detsembris Sardiinia saarel ja kolmas laager oli meil Alicante –, viinud läbi treeninguid ja samuti osalenud juba ka võistlustel. Veebruaril keskel osales tiim järjest kolmel mitmepäevasõidul, nüüd olime kaks nädalat Belgias, kus toimus kolm ühepäevasõitu.

●●**Milles täpselt sinu töö seisneb?**

Võistlustel tuleb olla pealiku rollis – see tähendab, et pean vastutama selle eest, et kõik korralikult toimiks, et päevaplaanid ja võistlustaktikad oleksid paigas, et suhtlus toimiks. Kui vaja, tuleb lahendada esile kerkivaid probleeme. Põhimõtteliselt on see tiimi mäenedžeri töö, ma ei oska sellele hästi mingit võrdlust tuuagi. Oluline on, et asjad toimiks ja poleks mingeid lahkkelisid. See ei ole tegelikult meie meeskonnas keeruline ülesanne, sest tegemist on tõeliselt professionaalse tiimiga, kus kõik teevad oma tööd hästi ja kedagi õpetama ei pea. Võin öhtuti rahuliku südamega magama minna, sest tean, et kõik minu ümber on profid.

●●**Kas võtad suvel osa ka mõnest suuremast turisist – Giro d'Italia, Prantsuse või Hispaania velotuurst?**

Tour de France'ile lähen küll. Me lähme sinna lausa kolme direktoriga, see tähendab, et taga sõidab meie tiimist kaks autot. Ilmselt istun mõnikord esimeses, mõnikord teises autos – kas ma just roolis olen, seda saab näha, aga mõnikord ilmselt olen ka. Neid, kes mõnele võistlusele kohale lähivad, määratakse meeskonnas vastavalt võistluspaiga tundmisele ja keeleoskusele. Näiteks Girole ei olegi mul sellepärast mõtet minna, et itaalia keele oskajaid on meil tiimis paremaid kui mina.

●●**Palju sa Tanel Kangertiga igapäevatöös kokku puutud?**

Laagrites olime koos, aga muidu helistame ikka aeg-ajalt teineteisele, uurin temalt vahel, kuidas on ta enesetunne ja

Astana jalgrattameeskonna spordidirektor Jaan Kirsipuu ütleb, et tema töö on tegelikult võrdlemisi lihtne, sest kogu tiim koosneb proffidest.

Foto: Rauno Volmar

vorm ja seis põlvedega. Pärast Baski tuuri lõppu me pole veel rääkinud, rääkisin temaga Baski tuuri alguses, siis ta tundis ennast päris hästi. Tema ülesanne oli seal rohkem tiimi liidrit aidata – kokkuvõttes ei läinud ta ise sinna kõva koha peale välja.

da, milles probleem on. Selge on see, et ta on praegu kaugel oma õigest tasemest.

●●**Mis su lähiaja plaanides on?** Mai alguses on Prantsusmaal viiepäevane tuur, kuhu lähen kaasa. Juunikuul on praegu lahtine, ei tea veel, mida täpselt tegema pean, aga igasu-

guseid muudatusi võib ette tulla, pean selleks lihtsalt valmis olema.

●●**Kas endal ei tule rattasõidu isu peale?**

Ikka tuleb! Märtsis olen nüüd juba ise natuke harjutanud ka, aga vahepeal jäi kuus kuud täiesti vahele. ●

Tour de France'ile lähen küll, kas ma just meeskonna auto roolis olen, saab näha.

●●**Kas nii see Astanas jääbki, et Tanel on rohkem abistaja rollis?** Ei pruugi jääda. See, et ta on eraldistardis väga hea, pole üllatus ka meeskonnale.

●●**Rein Taaramäe ei sõida küll sinu meeskonnas, vaid Cofidis, aga kas suhtled temaga vahel, vahetate mõtteid?**

Ikka, võtan ühendust temaga ka aeg-ajalt. Kahjuks vaevab teda praegu mingi arusaamatu asi, üks ta üritab sotti saa-

Alustab Eesti velotuur

Traditsiooniliselt on maikuu lõpus toimunud Estonian Cycling Weekend koos Tallinna ja Tartu vahel kulgeva maanteeõidu ja Tartu tänavasõiduga. Tänavu on rattasõpradele pakkuda juba midagi hoopis suuremat: Tour of Estonia 2013, mida klubi Tartu Maraton eile esitles.

Tegemist on mitmepäevasõiduga, mis kolme päeva jooksul hõlmab neli etappi. Esimene pooletapp on Viimsi grupisõit neljapäeva, 30. mai hommikul. Öhtupoole sõidavad samad rat-

turid juba temposõitu Tallinna vanalinna munakivitänavatel. Järgmisel päeval toimub tava-pärane Tallinna–Tartu GP, mis seekord saab küll alguse natuke Tallinnast väljaspool, Jüris. 1. juunil kihutavad ratturid Tartu tänavasõidul ja pühapäeval peetakse Tartu rattaralli.

Tartu Maratoni klubi esimehe Indrek Kelgu sõnul näevad nad tulevikuvõistlusi Tour of Estoniat nelja- või isegi viiepäevase üritusena, mis võiks hõlmata veelgi maakondi.

Võrkpallifinaalide tiheda ajakava tingis televisioon

Võrkpalli finaale ootab

ees kiire lõppmäng –

mängud on täna, homme

ja kui vaja, pühapäeval.

Pärt Talimaa

part.talimaa@epl.ee

Kui Schenkeri liigas on tavaline, et medalivõitjad selguvad kahepäevase turniiri käigus, siis Eesti meistrivõistlustel seda kasutatud ei ole. Võrkpalliliidu peasekretäri Tarvi Pürni sõnul on tiheda graafiku põhjuseks mängude ülekanded televisioonis.

Ülimalt tihe graafik koos Selveri meeskonna vigastustelaineiga – libero Asko Esnat segab hüppeliigesetrauma, nurgaründaja Kristjan Õuekallast põlvevigastus, kohtumistest jääb eemale ka pimesooleoperatsioonil käinud diagonaalründaja Hindrek Pulk – võiks ju favoriidiseisusesse seada Pärnu. Suvepealinna meeskonna peatreener Urmas Tali puhkes teooriat kuuldes küll naerma, ent mõttekäiku otseselt ümber ei lükanud.

Kas on koduväljakueelis?

„Meile pakutakse igasuguseid eeliseid, aga eks näeb, kuidas neljapäeval läheb ja võistkonnad reedeks valmis on,” lausus Tali. „Hooaeg on olnud pikk, trenni on tehtud, ma ei usu, et keegi jala pealt ära kukub. Meid on vigastused tõesti vähem kimbutanud, aga ega sportlased täiesti ühes tükis ole, oleme hädadest lihtsalt vähem rääkinud,” lisas ta, kinnitades, et ka finaalseeria

teises kohtumises põlvele liiga teinud sidemängija Olivier Faucher on ravis.

Selveri juhendaja Avo Keel sõnas, et ees ootavat tihedat graafikut tuleb võtta mõtteviisi küsimusena. „Ei saa mõelda, miks ma ei saa, vaid hoopis, kuidas saan,” lausus ta. „Selge, et Esnal on teisel päeval jalg kange ja ka Õuekallase põlvel pärast mängu rahunemiseaega ei ole. Samas, kui tekib seis, et oleme reedeks 1 : 2 taga, pole enam midagi tagasi hoida,” lisas Keel.

Finaalseeria kolmas mäng algab Pärnu spordihallis täna kell 20. ●

KOMMENTAAR

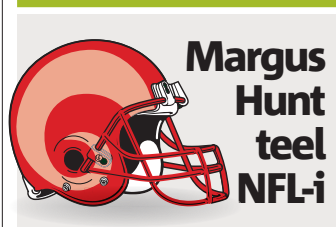
Usun, et Pärnu siiski võidab

Anu Ennok

aasta parim naisvõrkpallur

Millegipärast usun, et meistritiitli võidab Pärnu. Selveril on rohkem vigastusi ja kui Õuekallast ei saa nii palju mängida, on näha olnud, et teda asendavad noored ei suuda veel välja vedada. Seniseid kahte mängu vaadates arvan, et mõlemal meeskonnal on võimalik juurde panna, kuid kuna Selveri mehed on vigastatud, on neil tagavara vähem. Kipun arvama, et oma jälje jätab Selveri meestele ka kahel järjestikusel päeval mängimine. Suhteliselt karm on isegi tervena endast kaks päeva järjest maksimum anda.

Hunt sama viga kaks korda naljalt ei tee

Kahe nädala pärast algava Ameerika jalgpalli profiliiga uute mängijate valiku ehk draft'i eel rääkis Eesti suurlootus Margus Hunt track.com-ile antud intervjuus, et tema trumbiks on suur töövoime ja oskus kiiresti uusi asju omandada.

Mitmed portaaliid peavad Hundi vanust – eestlane tähistab tänavu 26. sünnipäeva – miinuseks, kuid pallur ise hindab seda hoopis plussina. Tal ei ole pea laiali otsas, vastupidi, ta võtab igast õpetusest maksimumi.

„Olen kiiresti õppija, ma ei tee sama viga kaks korda, tahan iga päevaga saada pare-

maks, olen valmis rohkem treenima ning distsipliinist kinni pidama,” rääkis ta.

Hunt tegi kaasa IMG Academy treeninglaagris. Kuulitõuke ja kettaheite juunioride maailmameister viskas rinnakangile peale 180 kilo ja tegi kiirelt viis seeriat. Veebilehe toimetaja sõnul oli see märksa tublim tulemus kui ühelgi teisel laagrist osa võtnud sportlasel.

Tugev vundament

Hunt ise rõõmustas samuti oma kergejõustikutausta üle. „Treener tahtis, et oleksin võimalikult mitmekülgne, nii et ma hüppasin ja jooksin ja olen isegi paar kümnevõistlust oma karjääris teinud,” naeris Hunt, lisades, et see on talle andnud võimaluse ka Ameerika jalgpallis läbi lüüa. „Toon mängu kiirust, armastan füüsilist aspekti ja vastaste üle domineerida,” lausus ta. ●

Kristi Kirsberg

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

LIITU KINOKLUBIGA
APRILLIS
JA SAAD
-20%
KÕIGILT KINOPILETITELT*

TERVE AASTA

* Kinoklubi soodustused ei kehti eritiirustele

SÜNNIPÄEVAHINNAD

2D=2€
3D=3€

SUL ON SÜNNIPÄEV 16 APRILL?
TULE SEL PÄEVAL
KINNO TASUTA

15-19 APRILL

*Erihinnad kehtivad 19. aprillil kinos Coca-Cola Plazas kuni kell 18:00, kinodes Astris ja Ekraanis kuni kell 17:00

APRILL ON
KINGITUSTE KUU

20f

FORUM CINEMAS

JUST NAGU FILMIS

COCA-COLA PLAZA | KOSMOS | EKRAAN | ASTRI
www.forumcinemas.ee

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad kinohommikud

Renoir
Filmi juhatab sisse vene keeles Karin Taidre.

Iga 5. seanss **TASUTA!**

11:00

Thérèse Desqueyroux
CLAUDE MILLER

11:25 | 15:10 | 19:25

MUSTAD MÄNGUD
OSKAR HÖR AXELSSON

21:40

11.04	Väärikad kinohommikud: Renoir	11:00	Jaroslav. Tuhat aastat tagasi	17:20
	Thérèse Desqueyroux	11:25 15:10 19:25	Renoir	19:30
	Murtud	13:30	Möbius	21:30
	Viru. Vabaduse saatkond	13:45 15:20	Mustad mängud	21:40
	Eesti Kunstiakadeemia filmitheooria avatud kursused: 9. loeng	16:30		
	www.kino.ee Estonia pst. 9, Tallinn Solarise keskus Tel. 663 1380			

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO
»SÕPRUS«

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

FREEDOM FRIES
AMERIKA KULTUSFILMIDE FESTIVAL

19:00 | 21:00

11.04	Renoir	16:30	Freedom Fries: «Mystery Train»	19:00
	Freedom Fries: «Eraserhead»	21:00		
	Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee			
	www.kinosoprus.ee Vana-Posti 8, Tallinn Tel. 644 1919			

Danske Bank
New Standards

19.28.04.2013

JAZZKAAR

T 23. aprill kell 18 Merepaviljon

MICHEL PORTAL & BOJAN Z (Prantsusmaa)

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades ja internetis www.piletilevi.ee
Jazzkaare info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.

www.jazzkaar.ee

„TRON: PÄRAND“ LAVASTAJALT JA FILMI „AHVIDE PLANEEDI SÜND“ TOOTJATELT

TOM CRUISE
UNUSTUS

MAA ON MÄLESTUS, MILLE NIMEL TASUB VÕIDELDA

KINODES 12. APRILLIST

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

missioon on säilitada Eesti kultuuripärandit ning olla sillaks teadmiste ja inimeste vahel, kogudes, säilitades ja tehes kättesaadavaks Eestis ilmunud ja Eestit puudutavad teavikud ning registreerides kogu Eesti rahvusbibliograafia ja trükitoodangu statistika.

Rahvusraamatukogu täidab nii parlamendiraamatukogu, teadusraamatukogu, raamatukogunduse arenduskeskuse kui ka kultuurikeskuse rolli.

Eesti Rahvusraamatukogu visioon on olla uue põlvkonna raamatukogu Euroopa haridus- ja kultuurimaastikul.

Rahvusraamatukogu nõukogu kuulutab välja avaliku konkursi
Rahvusraamatukogu peadirektori
ametikohale

Kandideerida võivad Eesti Vabariigi kodanikud, kellel on:

- visioon Eesti Rahvusraamatukogu arengust järgnevas viieks aastaks
- kõrge vastutustunne ja koostöövõime
- väga hea eesti ja inglise keele oskus
- avaliku esinemise kogemus
- magistrikraad või sellega võrdsustatud kvalifikatsioon, soovitatavalt infoteaduste erialal
- juhtimiskogemus vähemalt kolm aastat

Töö Rahvusraamatukogu peadirektorina pakub kõrge vastutuse ja väärrika motivatsioonipaketiga eneseteostusvõimalust arenevas organisatsioonis järgnevas viieks aastaks ajavahemikus 16. september 2013 kuni 16. september 2018.

Kandideerimisavaldus, CV, haridust tõendava dokumendi koopia ja visioon Eesti Rahvusraamatukogu arengust järgnevas viieks aastaks saata kinnises ümbrikus märkega „Peadirektori konkurss“ Eesti Rahvusraamatukogu postiaadressil Tõnismägi 2, Tallinn 15189 või tuua Eesti Rahvusraamatukogu kantselesse (ruum A-4023) hiljemalt 15. mail 2013.

Hoiame mõtteid, et jagada teiega

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU
NATIONAL LIBRARY OF ESTONIA

EESTI EKSPRESS

11. aprill
2013

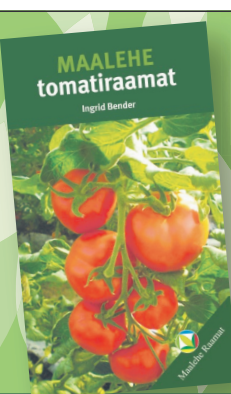
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Abdul Turay:
välismaalased
käivad Eestis
lapsi tegemas

Politsei pidi maha suruma tüdrukute mässi turvakodus

**Urmas Paet ei taha
peaministriks saada**

MAALEHE tomatiraamat

Ingrid Bender

76 lk, pk

Raamatust leiata juhised, kuidas kasvatada tomatit kasvuhoones, avamaal, aknalaua ja rõdul; milliseid kasvutingimusi tomat vajab; saate infot taimede ettekasvatamise, istutamise ja hooldamise kohta ning lisaks leiate ka põhjalikud sordikirjeldused.

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta
laega saalis, Harju 1, Tallinn

17. aprillil kell 18.00

TOSSUTÄKUGA EUROOPASSE

Raamatut Eduard Vilde reisidest laias ilmas esitleb autor, Eduard Vilde muuseumi juht KAIRI TILGA. Temaga vestleb klassiku elukäigust, reismisest ning Euroopast siis ja nüüd kirjandusteadlane JAANUS VAIKSÜ. Mõttereise saadab akordionil INDREK LIIT.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 eurot, (üliõpilastele ja pensionäridele 1 euro

Eesti filmi laulud

22., 23. aprillil 19.00

Ma armastasin sakslast

25., 27. mail 19.00

Pál-tänavä poisid

juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.**
ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee. Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

• **Profi töötool Kinnarps.**
Uue hinnaga saad meilt sama tooli + kogu kontori sisustuse. Kasutatud büroo ja profimööbel. Tähetorni 21-i Tallinn E-R 10-17 Apuneks OÜ

• **Müüa lõhutud märjad- ja kivid küttepuid.** Tel 509 2933.

• **Müüa bernhardiini kutsikad.**
T 515 2186
www.breezyblizzard.com

Rent

• **Üürin omanikult korteri Tallinnas,** tel 508 9052.

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

• **Parkett ja laudpõrandate lihvimine, lakkimine ja hooldamine.**
Tel 515 7556.

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raietõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

Metsasõbralik ettevõtlus
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Südamlik kaastunne
Piret Mäeniidule ema

**JUTA - ELVIINE
PUKKI**

surma puhul
Mustamäe Linnaosa Valitsus

Teatame sügava kurbusega oma armsa ema ja vanaema surmast

**AGATHE-HELENE
PUUSEPP**

27.11.1913 - 3.04.2013

Ärasaatmine toimub
Tallinna Krematooriumis
13. aprillil kl 12

Leinavad tütar Mai ning pojad
Tõnu ja Toomas peredega

KEVAD kontsert

**Eesti Kaitseväge
ja G. Otsa nim Tallinna muusikakooli
ühendorkester**

15.04. Tallinnas Estonia kontserdisaalis
16.04. Tartus Vanemuise kontserdimajas
algusega kell 19.00

Dirigendid Sirly Illak ja Peeter Saan

Tasuta piletid kontserdimajade kassadest,
kuniks neid jätkub.

Siiras kaastunne Kailile
kalli

ISA

kaotuse puhul
AS Liviko kollektiiv

Sügav kaastunne
Anneli Brandtile
isa

**OLEV
BRANDT**

kaotuse puhul
Töökaaslased ja sõbrad
AS Tallink Grupist

Avaldame südamlikku
kaastunnet Kaia Rammulusele

EMA

kaotuse puhul
AS Liviko kollektiiv

Südamlik kaastunne
Marje Rohtlale
isa

**MARTIN
ENNUK**

19.11.1924 - 6.04.2013
surma puhul
Kaastöötajad
Eesti Kohtuekspertiisi
Instituudist

Teatame kurbusega
oma kalli isa

**PEETER
AASMAA**

surmast
Ärasaatmine
13. aprillil kl 13
Tartu Krematooriumist

Südamlik kaastunne
Raoul Rosenbergile

ISA

surma puhul
Töökaaslased G4S Eestist

Langetame sügavas leinas pea
kalli kolleegi ja sõbra

**PEETER
PALLO**

mälestuseks
Südamlik kaastunne
abikaasale ja perele
Endised kolleegid-kauplusejuhid
Selverist

Mälestame unustamatut kolleegi

**ERICH
RATTAST**

5.07.1944 - 5.04.2013
Avaldame perekonnale
sügavat kaastunnet
Koolituskeskuse E-Katedraal
koolituse korraldaja ja lektorid

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla (Inglise 2003)
09.55 Terevisioon*
11.55 Pealtnägija*
12.40 Tõise näoga mees (Eesti 2012)*
13.10 Kuressaare linnus (Eesti Telefilm 1990)
13.30 Ajujaht*
14.00 Kuidas me elame aastal 2020?, 3/8 (2020, Rootsi 2008)*
14.30 Mahemaa, 1/4*
14.55 Üks tegu: Hobuse rautamine (ETV 2007)
15.10 Vabariigi kodanikud (subtiitri-tega)*
16.00 Holby City haigla (Inglise 2003)*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Hajameelselt abielus
17.35 Waterloo Roadi kool (Inglise 2006)
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Püramiidi tipus: Ökoloogiline puidutöötlemistehnoloogia
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI
22.35 Muusikadokk Reis Aasiasse. Harmoonia otsinguil (Saksa 2008)

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 481
06.45 Lucky Luke seiklused: Daltonite heategevus
07.10 Delfiin Flipper: Kõrvalseisja
07.35 Multimaania
08.00 Reporter*
09.00 Roosa teemant*, 89
10.00 Keelatud vili*, 102
11.00 Kodus ja võõrsil*, 5472
11.30 Pilvede all*
12.30 Suur lotokolmapäev*
13.30 Doktor Oz: Kojusuletute salajane elu
14.30 Komissar Rex: Kuulsaks iga hinna eest
15.30 Punased roosid, 482
16.30 Roosa teemant, 90
17.30 Kodus ja võõrsil, 5473
18.00 Küladetektiivid, 9: Mõrv Kolbermooris
19.00 Reporter
20.00 Mehed ja naised
21.30 Tupiktänava mehed: Kinnisvaraäri

TV3

06.15 Transformerid
06.40 Winxid
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Beyblade: metallvõitlejad 1, 31: Gemio Kaksikud
07.55 Armastus võidab, 13*
08.55 Kirgede torm, 1608*
09.55 Vaprad ja ilusad, 6448*
10.20 Top Shop
10.35 Kälimehed 3, 4: Rebekka tõmmatakse hoovi
11.35 Kaitseinglid 3, 2: Kui Mary kohtus Marshalliga
12.30 Minu imeline muutumine, 3*
13.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid 1, 10*
14.30 Vaprad ja ilusad, 6449
15.00 Lena, mu elu armastus, 72
16.00 Armastus võidab, 14
17.00 Kirgede torm, 1609
18.00 Kättemaksukontor 5, 8
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Tondipüüdjad, 1
20.30 Kättemaksukontor 9, 5
Minimissid 1
21.30 Selgetlnägijate tuleproov 13, 14
22.35 Kolmeraudne
23.35 Grey anatoomia 6, 15: Ajanihe

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Vahva Roosi (Inglise 2011)*
07.20 Tinga Tinga lood (Inglise 2010)*
07.30 Samsam (Prantsuse 2010)*
07.40 Hiirelabor (Lõuna-Aafrika Vabariigi 2009)*
07.45 Näh (Inglise 2007)*
07.50 Geronimo Stiltoni lõbusad lood (Itaalia 2011)*
08.15 Lastetuba*
08.35 Aju-rünnak, 8/8 (Rootsi 2008)
09.00 Ringvaade*
10.05 Midsomeri mõrvad (Inglise 2007)
11.40 Smallville (USA 2007)
12.23 ERR-i uudised
17.05 Ajavaod*
17.30 Öpiöul: Kuusalu (Eesti 2006)*
18.00 Hunt Kriimsilma 9 ametit, 6/9 (ETV 1981)
18.30 Jutupliatsi Põial-Liisi
18.45 Arva ära, kui palju ma sind armastan (Kanada 2012)
18.55 Väike printsess (Inglise 2006)*
19.05 Loomaia tee 64 (Prantsuse 2008)
19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles)
19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles)
20.00 4x4. Magadan (venekeelsete subtiitritega), 2/10*
20.30 R2 Live: Elephants from Neptune
21.00 Volkswagen, 6/8 (ETV 2008)*
21.30 Tõde (Eesti 1975)
21.50 Inimeste taeva all (Eesti 1974)
22.00 Vene draama Azazel, 3/4 (Vene 2002)*
22.50 Näitleja: Kolmveerand-tund. Liina Olmaru (ETV 1996)
23.35 Midsomeri mõrvad*
01.15 ERR-i uudised

TV6

06.00 Hommikuraadio
08.30 Seitsmesed uudised
09.30 Kodu keset linna 3, 46
10.00 Kutsuge Cobra 11 8, 10
11.00 Kuninga nimel: vangikoopa vallutamise lugu
13.30 Kodu keset linna 3, 47
14.00 Farscape – kosmoses kaotsis 3, 53
15.00 Kutsuge Cobra 11 8, 10
16.00 Kolmas kivi Päikesest 4, 84
16.30 A-Rühm 3, 22
17.30 Kutsuge Cobra 11 8, 11
18.30 Simpsonid 19, 2
19.00 Ameerika paps 1, 1
19.30 Seks ja linn 2, 21
20.05 OTSE Võrkpall
22.05 KINOÕHTU: Viimane patrull
00.00 Naked & Funny 6
00.30 Kinominutid
01.00 Valgekrae 2, 6
02.00 Salatoimikud 3, 55
03.00 Hommikuraadio
04.20 Kodu keset linna 3, 47
04.50 Seitsmesed uudised
05.50 Uudistemagasin

Kanal11

05.30 Roosa teemant, 19
06.15 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*
09.55 Ellen*
10.50 Linnalegendid
11.20 Keelatud vili*, 102
12.10 Top Shop, 74
12.25 Vampiir, vaim ja libahunt*, 9
13.25 Põrgulikud köögid, 13
14.25 Südametukse, 197
15.15 Südametukse, 198
16.10 Keelatud vili, 103

TV2

17.05 Restoraniduell: Kaksikute duell
18.00 Doktor Oz
19.00 Eesti vs. Jõekalda
20.00 Ellen
21.00 Kodukokad katsetavad
21.30 10 aastat nooremaks USA: Klass omaette
22.00 Piinlikud kehad
23.00 Mehi jalaga segada
00.10 Reporter
01.10 Restoraniduell*
01.55 e-armastus
02.25 Eesti vs. Jõekalda*
03.15 Doktor Oz
04.00 Doktor Oz*
04.45 Reporter*

Kanal12

06.30 Krimi*
07.00 Reporter
08.00 Galileo*
08.30 MacGyver*: Kustutaja
09.20 Conan*, 65 : Seth Green, Charles Phoenix, The Milk Carton Kids
10.10 Rannavalve: Stalker
11.00 Jututuba
13.40 Komissar Rex*
14.35 Walker – Texase korralvalvur*
15.25 MacGyver: Topelt-mats
16.20 Kloun
17.10 Komissar Rex: Õpilase surm
18.05 Walker – Texase korralvalvur: Viimane lahing, 1
19.00 Tuvikesed*
19.30 Tuvikesed*
20.00 Galileo
20.30 Eesti kõige-kõige
21.00 Kaks ja pool meest*
21.30 Mängufilm 21 (USA 2008)
23.40 Conan, 56
00.30 Kaks ja pool meest
00.55 Tuvikesed
01.20 Tuvikesed
01.45 Night Chat
05.00 Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sulle meeldivad praegu ilusad inimesed ja kallid asjad. Samal ajal vaatad kõike ainult oma mätta otsast.

SÕNN Võta elu ja inimsuhteid loomulikumalt! Ära kavanda asju nädal aega ette, sest elu läheb nagunii oma rada. Ürita teha üksnes seda, millest sul on selged teadmised, ära hakka geeniusi mängima!

KAKSIKUD Oled aktiivses meeleolus ja püüad sõpru oma plaanidesse kaasa tõmmata. Suhtud tulevikku optimistlikult ja teed suuri plaane.

VÄHK Mõni isik võib suurt peavalu valmistada, sest käitub sulle arusaamatul viisil. Ka bürokraatia tundub tappev. Tunned soovi sellisele tüübile tema tegelik koht kätte näidata.

LÕVI Võimalik, et tõised ja isiklikud momendid segunevad, mille tulemusena tekib veider kokteil. Teisel tasandil on praegu oluline leida uusi lahendusi argiste olemeprobleemidele.

NEITSI Jälle elad sa rohkem oma peas kui kehas ning lased ka kõik oma tundesähvatused läbi analüüsifiltri.

KAALUD Kohtumised inimestega võivad olla pisut kummalsed, kuid siiski huvitavad ja uusi mõtteid tekitavad.

SKORPION Igapäevase olme, töö ja teenistusega seotud asjaolud nõuavad suuremat pühendumist. Kuid just praegu on võimalik leida rutiinist üles seeme, millest sirgub hiljem loovuse ja vahelduse taim.

AMBUR Üks ebameeldiv ülesanne vajab ärategemist. Just nimelt kiirelt ärategemist, sest vaevalt sa seda naudid.

KALJUKITS Kui oled viimasel ajal võidelnud mineviku varjudega, siis nüüd on lootust neist vabaneda. Näed mõodanikku palju helgemas valguses.

VEEVALAJA Kuigi sa pole tavaliselt minevikuihaleja, võid täna tunda vajadust minevikust ilusaid hetki meenutada.

KALAD Vajad suhteid ja emotsionaalset lähedust, kuid ühtaegu hoiad ise teistest eemale. Sa ei oska leida õiget positsiooni avameelse kõneluse tekitamiseks.

MEELELAHUTUS 19

ILM

Neljapäev +1...+6
Ida- ja kagutuul 3–9 m/s

Reede +4...+10
Ida- ja kagutuul 3–9 m/s

Laupäev +4...+8
Tuul pöördub edelasse

Pühapäev +6...+13
Muutliku suunaga tuul 1–6 m/s

RISTSÕNA

	VÄÄRISKIVI	VALL-SELJAK	SUITS	SUURRIIK	HYUNDAI... (automudel)	BIRMA NAABER	SIN-...	MÕÖDULI AASTAL	LÄRM, KARA
	N NAABER	UIMASTI	POJANAIN	AKUFIRMA	PAIKE (Inglise k.)	ÜMBRISKHT	JÕUK	INE	PLANEET
RASKE TOIDU MURGITUS									
MEETER									
VÄRVUS									
UUS (saksa k.)									
RISTUSU JUVALA ÜKS NIMETUSI ... RIGHTI									
UHIKE HOONE									
VÄIKE (kõnek.)									
...LE-MI									
TROOPKALIND									
MESILAS-PIIM									
ÕHK (Inglise k.)									
...SARVIK BRASILIA ENDINE VÕRRIEL-PILOOT									
TUNDETUS									
...MEETER									
MIS HÄMMASTE TÄGA. SEE ...									
TUNDEL									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

Restoraniomanik helistab uusrikkale:

„Te käisite eile koos oma ahviga minu restoranis...”

„Kas ta lõhkus teil midagi ära?” küsib uusriikas.

„Ei-ei, tema pugese nurka ja vaatas õudusega pealt, mida teie ära lõhkusite...”

Kuus meest mängivad pokkerit. Üks kaotab 500 dollarit, haarab rinnust kinni ja kukub surnult maha.

Ülejäänud mehed jõuavad otsusele, et sellest peab viivitamatult Smithi naisele teatama, kuid keegi ei taha ülesannet enda peale võtta.

Lõpuks tõmmatakse liisku ja lühim

tikk satub Rippingtonile, alalisele kaotajale.

„Ja vaata siis ette, et sa ikka diskreetene oled,” panevad sõbrad Rippingtonile südamele.

Rippington läheb Smithi ukse taha ja annab kella. Naine tuleb avama ja mees teatab:

„Teie abikaasa kaotas just pokkeris 500 dollarit.”

„Õelge talle, et ta kärvaks!” käratab tulivihane naine.

„Juba ütlesin,” vastab Rippington lahkelt naeratades.

SUDOKU Pappocom Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

	7	8	2		5			
				1				
4				9	6		2	
	2			7				
6	9						8	7
				4			5	
	5		3	6				9
			4					
		1			8	2	3	

SUDOKU reeglid

• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

9	7	8	2	3	4	5	6	1
2	3	6	5	8	1	7	9	4
4	1	5	7	9	6	3	2	8
5	2	4	8	7	9	6	1	3
6	9	3	1	2	5	4	8	7
1	8	7	6	4	3	9	5	2
8	5	2	3	6	7	1	4	9
3	6	9	4	1	2	8	7	5
7	4	1	9	5	8	2	3	6

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

TEADUS

Tiit Kändler
teadustoimetaja

PSÜHHOLOOGIA

Aju hindab uue muusika meeldivust

Teadlased avastasid, et *nucleus accumbens*’i nimeline ajuosa võib vastutada naudingutunde eest muusika esmakordsel kuulamisel. Montreali McGilli ülikooli teadlased skaneerisid osalejate aju, kui nood muusikapalu sirvisid ja esmakordselt kuulasid. *Nucleus accumbens* ei otsusta meeldivuse üle ise, vaid integreerib aju meeltega, emotsioonidega ja täidesaatvate ülesannetega seotud osadest tulevad signaalvastused. Seoste tugevusest sõltub muusika meeldivus. Kuidas aju osad muusikale reageerivad, sõltub muusika laadist, mida me oma elu jooksul kuulame, ja on seega sügavalt individuaalne.

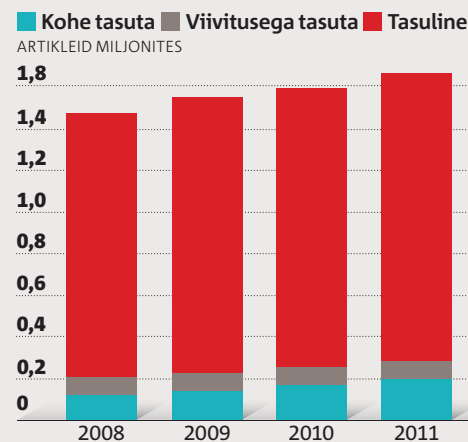
Allikas: ajakiri Nature

KIRJASTAMINE

Tasuta teadusartikleid on ikka veel vähe liikvel

Vaba ligipääsuga teadusartiklite arv ei suurene loodetud hooga. Teadlased eelistavad siiani avaldada oma parimaid artikleid kõrgelt hinnatud teadusajakirjades nagu Nature, Science või USA PNAS (teaduste akadeemia toimetised).

Allikas: ajakiri Nature (tasuline)

SOOVITUS

Geneetikaõpik haritlastele

„Geneetika. Õpik kõrgkoolile”
Ain Heinaru

Tartu ülikooli kirjastus, 1035 lk

Professor Ain Heinaru on teinud tubli hiigeltöö eestikeelse terminoloogia edendamiseks. Õpiku tekst pole populariseeriv, kuid asjahuvilistele vähemalt kohati mõistetav ja edasiseks uurimiseks vältimatu. Nõnda saavad siit kasu nii üliõpilased kui ka kooliõpetajad, ametnikud ja kõik teadushuvilised.

Linnukese mure: tegutseda või jälgida

Eesti teadlased tõestasid rasvatihaste ja rohevintide näitel, et rahulikumatel lindudel on vastupidavam immuunsussüsteem.

Kui kaks inimest panna samasse olukorda, näiteks ühesugusesse tuppa, siis ei pruugi nad samamoodi käituda. Üks istub rahulikult paigal, teine kondab toas sihitult ringi. Ütleme: erinev närvisüsteem. Ka linnud käituvad identsesse olukorda sattudes erinevalt. Ühed pigem tegutsesid, teised pigem jälgivad.

See ei ole üllatav. Üllatav on, et loomade immuunsüsteemi vastus kehavõõrale ainele ehk immuunvastus, millel on biokeemiline seos närvisüsteemi ja sisenõresüsteemiga, on käitumistüübiga seotud.

Üks lihtsamaid viise uurida laboris loomade erineva käitumisladi seost nende immuunvastuse tugevusega on püüda kinni mõned metslinnud, pista nad mõneks ajaks puuri ja jälgida, mis nendega toimub.

Tartu ülikooli ökoloogia ja maateaduste instituudi immuunökoloogid Tuul Sepp, Elin Sild ja Peeter Hõrak otsustasid uurida, kuidas rohevindid ajutises vangistuses käituvad ja kas nende käitumine on kuidagi seotud immuunvastusega. Lihtne katse, mida kummalisel kombel polnud ükski teine teadlaste rühm maailmas veel ette võtnud. Hõraku aiaist püüti võrkudega mõnikümmend rohevinti, viidi nad laborisse ja jälgiti, kuidas katsealused käituvad.

„Ootamatult eristusid meie katses rohevintide isiksusetüübid kahte rühma: tegutsejateks ja jälgijateks,” kinnitas Sepp oma ettekandes möödunud reedel Tartus toimunud ülikooli zooloogiakonverentsil. Tartlaste artikkel rohevindi isiksusetüübi ja immuunvastuse seosest ilmus 2011. aastal olulises teadusajakirjas Brain, Behaviour and Immunity (Aju, Käitumine ja Immuunsus) ja äratas laialdast tähelepanu. „Märkasime, et osa linde ajas vangistuses saba sassi, teised aga mitte. Saba sassimine sõltus sellest, kui sageli linnud vastu puuriseina rapsisid,” selgitas Sepp.

Nädal pärast puuri pistmist eristusid kahe rühma linnud selgelt. Looduses on rapsijatel ehk julgelt tegutsevatel lindudel ettevaatlike ees palju

Foto: Terje Lepp / EPL-i arhiiv

Katse jaoks püüdsid teadlased paarkümmend Eesti rohevinti.

des olukordades ilmne eelis: nad on edukad võitluses toidu, pesapaikade ja sigimispartnerite pärast. Kuid ootamatutes olukordades on edukamad jälgijad, keda ähvardab

esile immuunsüsteemi vastuse, nagu toimivad vaktsiinidki. Teiseks mõõdeti immuunrakkude võimet paisata välja haigustekitajaid hävitavaid aineid.

Loogikale vastu

13 lindu käitusid tegutsejateks ja ajasid oma saba sassi, 47 rahulikuma linnu saba jäi endiselt parimasse korda. Rahulike lindude immuunrakud olid aktiivsemad ja vaktsineerimisel tekkis ka rohkem antikehi.

Niisiis näitas uuring, et lindude käitumismall ja immuuntundlikkus on omavahel seotud. „Huvitav on avastus, et just rahulike lindude immuunvastus osutus tugevamaks – loogiliselt võttes peaksid immuunkaitsesse rohkem investeerima agres-

siivsemad linnud, kel on suurem tõenäosus end vigastada,” ütleb Sepp.

Selleks, et tulemustes kindel olla, kordasid teadlased eksperimente ka rasvatihastega, kes taluvad vangistust rohevintidest paremini. Abiks tuli mitu Läti teadlast. Kinnipüütud 29 Läti rasvatihast jagunesid paarinädalase laboripuuris viibimise jooksul samuti kahte selgelt eristatavasse rühma.

Kõige paremini elasid vangistuse – ehk keskkonnamuutuse – üle linnud, kes vigastasid oma saba vähem ja kel oli vastupidavam immuunsüsteem. Need tulemused avaldas äsja loomade käitumist käsitlev teadusajakiri Ethology. ●

Agressiivsemad linnud peaksid ju vastupidavamad olema. Aga ei ole.

harvem oht langeda kiskjate saagiks.

Katses mõõdeti lindudel kahte tüüpi immuunvastust. Esiteks hinnati bakteri *Brucella abortus* antigeeni vastu antikehade tekitamise võimet. Erinevalt bakterist antigeen haigust ei põhjusta, kuid kutsub

TEGUTSEJA

- Haarab initsiatiivi
- Ründab
- Tegutseb
- Sobivad stabiilsed tingimused
- Väike paindlikkus
- Signaalidele suletud
- Vangistuses rapsija, saba sassis

Stressiga toimetulek on isiksuseomadus

- Stress on organismi vastus ennustamatutele olukordadele.
- Stressi reguleerivad ajus ja neeru- pealises tekkivad hormoonid.
- Närvisüsteem määrab, kas organism valmistub põgenemiseks või võitluseks. Eesmärk on energiasaavutusi appi võtta ja ümber jaotada.
- Kui organismi tungib kehavõõras aine, siis vallandub immuunvastus.

Järeldus: Immuunvastus ja käitumine on seotud.

Allikas: Tartu ülikooli ökoloogia ja maateaduste instituut; graafika: Maret Müür

JÄLGIIJA

- Reageerib hädavajaduse korral
- Vältib konflikti
- Sobivad muutlikud tingimused
- Suur paindlikkus
- Signaalidele avatud
- Vangistuses rahulik, saba korras